

fuzinar

Leto XVIII

Ravne na Koroškem, 31. julija 1981

Št. 14

Dolgo, vroče poletje

Sestanki na temo stabilizacija, večja produktivnost, večji izvoz, večja delovna in tehnološka disciplina so bili, so in bodo. Pozivi k resnemu in zavzetemu delu z državnih, republiških, občinskih in tovarniških vrhov so prav tako bili, so in bodo. Tudi sredi poletja aktualno geslo »med dopusti zagotoviti nemoteno proizvodnjo« vsebuje z nekoliko drugačnimi besedami izražene iste misli. Nanje smo že pristali, pristajamo zdaj in bomo pristajali v prihodnje.

Hkrati pa so zakonitosti naših poletij dobro znane. Kakor potrebuje človek dnevni in tedenski počitek, tako potrebuje tudi letnega, da »napolni izpraznjene akumulatorje telesa in duha«. Vendar še spočiti v poletnih vročinah dela z večjim naporom kot v znosnejših temperaturah.

Ne gre torej za to, da bi kdo komu kratil pravico do zasluženega dopusta, niti za to, da bi se priganjali h garanju do onemoglosti. Saj polletni rezultati poslovanja že dokazujejo, da ne delamo slabo. Če pa je tako, je treba pozive razumeti drugače. Prej gre za čimboljšo organizacijo dela v oteženih poletnih pogojih, za medsebojno razumevanje, odprtost in strpnost (medčloveško in medtozdovsko), za pripravljenost hitro priskočiti na pomoč v primeru potrebe (npr. popravila okvar) ter za stopnjevano pozornost do delavcev, začenši z onimi pri težkih in najtežjih delih.

Dosti bolj delati kot delamo, se v vročini ne da brez škode za kvaliteto. Dosti bolj izumljati gibčne organizacijske in psihološke prijeme pa se gotovo da. In če bodo pokazali uspeh, naj ne veljajo samo poleti, ampak tudi naprej.

Marjan Kolar

Kako dosegamo plan proizvodnje

V juniju predvidenega plana skupne proizvodnje nismo dosegli; zaostanek 3,7 odst. V kumulativni znaša prekoračitev 2,7 odst. Presežen je bil mesečni plan odpreme za 4,6 odst. V kumulativni znaša ta prekoračitev 5,9 odst. Fakturirana eksterna bruto realizacija je bila presežena za 10,6 odst., v kumulativni za 12,7 odst. Pri izvozu zaostajamo za 48,2 odst., v kumulativni za 50,6 odst. Predvideni izvoz so presežili le v TOZD vzmetarna.

TOZD JEKLARNA. Vzroki, ki so v TOZD onemogočili izpolnitev planiranih obveznosti (zaostanek 6,9 odst.), so predvsem v povečanih zastojih v novi jeklarni, intenzivnejšem delu pri modernizaciji stare jeklarne ter generalnem remontu 25-tonske elektro obločne peči. V začetku meseca je primanjkovalo sinter dolomita, čuti pa se tudi pomanjkanje delovne sile. To je v juniju že povzročilo nekaj zastojev. Pomanjkanje nekaterih vrst ferolegur je sicer vplivalo le na neredno proizvod-

njo nekaterih zahtevnejših vrst jekla, vendar vse kaže, da se bo stanje še poslabšalo.

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je v juniju uspešno izpolnila svoje planske obveznosti, saj je presežla predvideni plan proizvodnje za 4,0 odst. Nadaljujejo pa se težave s kakovostjo surovin, zlasti kromita, ki povzroča veliko škode in zastojev. Zelo se je poslabšala kakovost peska in nekaterih veziv. Čedalje manjše možnosti uvoza nekaterih visoko kakovostnih peskov in veziv povzročajo naraščanje slabe kakovosti litine. Iz meseca v mesec postaja bolj kritična izrabljenost kaluparskih strojev. Zaradi tega TOZD tudi ne more več dobavljati nekaterim svojim kupcem dovolj kakovostne litine, zlasti velja to za TOZD armature, kjer se kriteriji kakovosti nenehno zaostčujejo.

TOZD VALJARNA. Na težki progji je bil načrtovani mesečni plan zaradi pomanjkanja jekla dosežen le z 89,6 odst. Kljub po-

gosti menjavi dimenzij valjev na srednji progji znaša prekoračitev predvidenega plana 5,5 odst., na lahki progji pa celo 24,6 odst. V žarilnici, čistilnici in adjustaži gredic je delo potekalo zadovoljivo.

TOZD KOVAČNICA. Povečanje proizvodnje na drugih agregatih je ublažilo izpad proizvodnje na 120-tonski stiskalnici. Izpad je nastal zaradi generalnega remonta. V drugi polovici junija je v TOZD jeklarna pričela ponovno obratovati vakuumska naprava, tako da sedaj pospešeno delajo, da bi nadoknadili zaostanke iz prejšnjih mesecev. Vzdrževanje v TOZD je potekalo zadovoljivo, iz-

boljšala pa se je tudi oskrba z orodjem. Pomanjkanje delavcev (okoli 20) trenutno rešujejo praktikanti.

TOZD JEKLOVLEK. V juliju je v TOZD nastal precejšen zaostanek v proizvodnji — 10,1 odst. Vzrok je v pomanjkanju vložka, pogostih zastojih in v zelo neugodnem asortimanu. Tako je zaostala proizvodnja brušenega jekla za 31,9 odst., luščnega za 29,9 odst. in vlečene žice za 8,0 odst. Predvideni plan so prekoračili le pri vlečenem jeklu — za 3,6 odst. V TOZD še nadalje občutno primanjkuje delavcev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Eden naših tekmovalcev

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE (ga)							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER-NE REALIZACIJE (bruto realizacija)		IZVOZA	
	Junij	kumulativ.	Junij	kumulativ.	Junij	kumulativ.	Junij	kumulativ.
JEKLARNA	93,1	100,3	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	104,0	105,3	116,3	113,3	123,0	119,3	78,2	82,0
VALJARNA	96,2	104,3	102,1	103,5	104,6	115,0	67,5	65,3
KOVAČNICA	113,3	111,2	124,1	128,3	119,7	124,7	79,6	102,8
JEKLOVLEK	89,9	97,9	87,0	98,4	93,8	105,3	65,0	48,2
ORODJARNA	114,6	110,5	93,6	107,7	61,3	77,5	-	-
STROJI IN DELI	110,8	106,1	109,9	106,1	116,8	110,0	25,2	14,0
- noži, brzorezno orodje	106,8	98,2	86,5	94,6	110,5	111,6	73,9	73,7
- gredice	228,0	108,0	-	-	-	-	-	-
- palice	-	-	-	164,0	-	183,3	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	124,7	106,4	76,0	103,0	110,9	113,7	73,9	73,7
PNEVMATIČNI STROJI	92,8	92,8	93,0	92,2	133,2	127,9	13,4	21,8
VZMETARNA	101,6	96,4	104,4	97,2	121,8	117,4	202,6	132,8
REZALNO ORODJE	92,3	121,3	123,2	119,5	133,9	116,1	33,9	47,1
ARMATURE MUTA								
KOVINARSTVO LJUBNO	91,0	108,5	112,4	92,2	126,8	100,3	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	45,1	68,7	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	118,9	112,9	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	96,3	102,7	104,6	105,9	110,6	112,7	51,8	49,4

ODSTOTEK DOSEGANJA OPERATIVNEGA PLANA SKUPNE PROIZVODNJE		
T O Z D	JUNIJ	KUMULATIVNO
JEKLARNA	90,1	97,7

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER. REALIZACIJE		IZVOZA	
	Junij	kumulativ.	Junij	kumulativ.	Junij	kumulativ.	Junij	kumulativ.
JEKLARNA	99,1	99,6	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	101,9	103,2	91,0	91,4	133,0	121,0	103,0	73,4
VALJARNA	118,3	107,8	111,9	103,2	135,2	150,6	61,7	63,8
KOVAČNICA	114,0	115,1	102,4	113,7	148,1	162,7	49,5	97,5
JEKLOVLEK	80,5	97,5	87,4	97,8	115,0	144,5	79,6	50,3
ORODJARNA	-	-	-	-	-	-	-	-
STROJI IN DELI	63,4	119,9	59,5	118,8	81,5	145,0	-	260,7
- noži, brzorezno orodje	114,5	99,3	91,4	102,7	101,6	128,5	80,9	99,1
- gredice	172,7	121,8	-	-	-	-	-	-
- palice	-	111,3	-	111,8	-	148,3	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	133,3	105,4	91,4	104,1	103,2	130,4	80,9	99,1
PNEVMATIČNI STROJI	111,4	88,8	111,4	87,6	189,7	204,5	5,4	12,9
VZMETARNA	94,7	92,4	105,2	95,1	138,8	138,3	74,9	52,5
REZALNO ORODJE	75,0	87,5	57,7	86,2	132,6	131,6	52,1	50,5
KOVINARSTVO LJUBNO	52,6	93,0	81,3	90,6	133,4	140,7	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	46,5	75,9	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	110,9	147,5	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	106,2	104,4	102,1	103,9	123,3	149,0	77,4	77,3

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD ORODJARNA. TOZD je presegla mesečni plan skupne proizvodnje za 14,8 odst., vendar pa zaradi nizkih prodajnih cen precej zaostaja pri fakturirani realizaciji. Junija je primanjkovalo karbidne trdine in nožev za rezkalne glave. Pričakujemo pa, da bo v prihodnje začelo pri-

manjkovati delavcev pri rezreзу materiala.

TOZD STROJI IN DELI. Predvideni mesečni plan skupne proizvodnje je TOZD presegla za 10,8 odst. kljub izpadu dveh stikalnic in nepravčasne dobave nekaterih vrst ulitkov. TOZD zaostaja pri proizvodnji obdelanih ulitkov za 56,9 odst., valjev za 46 odst. in strojev za predelavo za

41,2 odst. Prekoračena pa je bila proizvodnja obdelanih odkovkov za 23,9 odst., sestavljenih izdelkov za 150 odst., strojev za predelavo za 31,1 odst. in raznih delov za 13 odst.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Mesečni plan skupne proizvodnje je TOZD presegla za 24,7 odst., predvsem zaradi zelo visoke proizvodnje gredic (prekoračitev 128

odst.). Proizvodnjo industrijskih nožev so prekoračili za 7 odst., medtem ko so plan proizvodnje brzoreznega orodja dosegli s 100 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD predvidenega plana skupne proizvodnje ni dosegla, zaostanek je enak kot v prejšnjem mesecu — 7,2 odst. Pri pnevmatičnih strojih je TOZD zaostala za 16,7 odst., pri orodju za pnevmatične stroje in pri lafetah pa znaša zaostanek 25 odst. Prekoračena je proizvodnja pri vrtnem orodju za 50 odst. Težave v TOZD so nastale zaradi izpada strojnih kapacitet in nepravčasno dobavljenih ulitkov.

TOZD VZMETARNA. Kljub pomanjkanju delavcev je TOZD presegla predvideni plan skupne proizvodnje za 1,6 odst., saj je bil v proizvodnji zelo ugoden asortiman z optimalnimi serijami. Pri vzmetnih listih zaostaja TOZD za 1,9 odst., pri vzmetnih palicah pa znaša prekoračitev 15,7 odst.

TOZD RO PREVALJE. TOZD predvidenega plana skupne proizvodnje ni dosegla, zaostanek je 7,7 odst. Pri rezalnem orodju znaša zaostanek 30,8 odst. Zelo visoka pa je fakturirana eksterna bruto realizacija, saj znaša prekoračitev 33,9 odst.

TOZD KOVINARSTVO LJUBNO. TOZD predvidenega plana skupne proizvodnje ni dosegla, zaostanek znaša 9 odst. Znatno uspešnejša pa je bila odprema, saj znaša prekoračitev 12,4 odst., pri fakturirani bruto realizaciji pa celo 26,8 odst.

ČESTITKA ZA ODLIČNI DIPLOMI

Na univerzi v Ljubljani, VTO montanistika, odsek za metalurgijo, sta zagovarjala diplomski deli dva naša študenta.

Jože Studenčnik je 22. 6. 1981 zagovarjal delo z naslovom »Analiza vpliva tehnoloških parametrov na čistost jekla EC 80 in prokron 11.«

Mentorja pri izvajanju naloge v železarni Ravne sta bila inženir V. Macur in dr. J. Rodič.

Sonja Hrnčič je zagovarjala delo z naslovom: »Verifikacija uporabnosti metodike železarne Ravne za napovedovanje lastnosti orodnih jekel.«

Mentor pri izvajanju naloge je bil dr. J. Rodič.

Obe diplomski nalogi se s svojo tematiko neposredno vključujeta v raziskovalno-razvojno dejavnost in programe razvoja na najaktualnejših področjih železarne Ravne. Oba diplomanta sta za svoje delo prejela odlični oceni (10) in tudi celoten študij sta oba zaključila z oceno prav dobro (9) in si s tem pridobila naslov diplomiranega inženirja metalurgije. — Čestitamo!

J. R.

Iz dela sindikata

O NOVEM RAZPOREJANJU DOHODKA, ČISTEGA DOHODKA IN OSEBNEGA DOHODKA

IO konference OO ZSS je svojo 31. sejo 8. 7., na kateri so bili tudi predstavniki strokovnih služb, namenil v glavnem obravnavi predlaganih sprememb in dopolnitev pri razporejanju dohodka, čistega dohodka in osebnega dohodka. Ker je to področje temeljito obdelala tudi komisija za DEO, so bili podani zelo stvarni in jedrnat predlogi.

Sindikat (uporabimo ta kratki izraz) se tudi na tem področju zavzema za sprotno obveščanje delavcev, tokrat npr. za objavo odgovorov na vprašanja delavcev in za izdelavo primerjalnih obračunov za I. kvartal po starem in po novem, da se bo videlo, kaj prinašajo spremembe. (Zaradi obilice dela strokovnih služb to najbrž ne bo izvedljivo.)

Za proizvodne tozde in delovne skupnosti bi bilo treba izdelati vsaj v času enega leta merila, po katerih bi ugotavljali njihovo dejansko poslovno uspešnost. Ker smo tudi zdaj že imeli v sistemu marsikaj dobrega, le izvajali ga nismo dosledno, je treba v prihodnje resno zastaviti odgovornost za izvajanje sprejetih aktov.

Vrednotenje odgovornosti za poslovanje in one za strokovne odločitve je treba bolj približati (izenačiti), tako da bi bilo za obe možno doseganje maksimalne stopnje.

Tehtna je tudi misel, da najtežjih del pogojev dela ne bi vrednotili z deležem OD za deficitarnost, ampak prek fizičnega navora v AOD in PPD, saj je deficitarnost le precej prehodni pojem. Tudi bi morali spremembe ponazoriti z grafičnimi in računskimi primeri, da bi delavci vedeli, kaj kdo pridobi.

Po razpravi so bila sprejeta naslednja stališča:

— V vseh OOS železarne je treba pred razpisom in izvedbo referendumov o spremembah in dopolnitvah na področju razporejanja OD, dohodka in čistega dohodka izvesti široke razprave ter se pravočasno opredeliti do navedenih rešitev.

— Po izdelani analizi o usklajenosti osebnih prejemkov iz materialnih stroškov morajo delegati KOS SOZD SŽ ter obč. sindikalnega sveta sprožiti dejavnost za čimprejšnjo usklajenost le-teh.

— Analiza o usklajenosti osebnih prejemkov iz materialnih stroškov mora biti izdelana ter

posredovana IO konference do 1. 8. 1981.

— Pri pripravi predloga rasti sredstev OD za 3. kvartal 1981 mora služba za sistem OD upoštevati možnost nadaljnega upadanja realnih OD, v OOS pa je treba storiti vse za povečanje dohodka na podlagi višje produktivnosti, boljše kvalitete ter gospodarnosti dela.

(Vir: zapisnik 31. seje IO)

DELO Z DELEGACIJAMI ŠE NE ZADOSTNO

Referent za delo z delegacijami na centru za samoupravljanje je zasut z gradivi, delegatskimi zapisniki in vprašanji, kako naj bi se ukvarjal še z delegati, s posameznikom? — Težko, če že ne nemogoče.

Zato pa je tu še komisija za razvoj delegatskih odnosov v železarji, ki je imenovana od sindikata. Kako deluje, s čim se največ ukvarja, se sestaja pogosto in kako učinkovita je? Vse to vprašamo njene člane, ne predsednika, kot je sicer običaj. Tisti, ki so bili zaradi dopustov še dosegljivi, so povedali tole:

Marjan Kolar, urednik Fužinarja: »Naša komisija dela strokovno dobro, se pa sestaja precej redko. Morda je škoda, da z našega področja nimamo (tudi ne naročamo) socioloških in psiholoških raziskav. Na podlagi konkretnih podatkov bi bilo nemara tudi delo bolj učinkovito.«

UKREPI ZARADI POMANJKANJA DELAVCEV V MATERIALNI PROIZVODNJI

Da neustrezno število in struktura kadrov moti proizvodnjo, je znano. Problema kadrov tudi ni smotno obravnavati ločeno od drugih vzrokov in prav te zadnje dni že povezujemo v splet, v katerem je število delavcev sicer odločilno, toda ne edino. Glede števila kadri že nekaj časa motijo tekočo proizvodnjo v jeklarni, kovačnici, jeklolivarni in vzmetarni, pa tudi v gradbeni in gozdarski dejavnosti občine in regije. Ker računamo na domač kadrovske priliv, razliko pa dopolnjujemo s kadri iz širšega jugoslovanskega prostora, je problem očiten. Kdo bo iz številčno in strukturno omejenih delovnih rezerv območja iztržil več, je odvisno predvsem od vabljalnosti del pri njem. Osebnih dohodkov in splošna socialna varnost privlači kadre le do določene stopnje, zato moramo neodložljivo usmeriti svoj pogled v sedanje delovne pogoje in medsebojne odnose. Iz tega razloga smo v delovni skupnosti za kadre in splošne zadeve pripravili več ukrepov. Večino teh bomo izvršili sami, nekaj pa je takih, ki so s problemom v zvezi, vendar ne sodijo v kadrovske funkcije.

Predlog ukrepov sta obravnavala poslovodni odbor in poslovodna konferenca dne 2. 7. 1981, zadevajo pa po vrsti naslednje:

Temeljne organizacije

Tozdi sporočijo kadrovske službe kritična dela v fazni proiz-

Ivanka Prislan, sekretarka za delegacije: »Na prvem sestanku sem bila razočarana. Nediscipliniranost v razpravi, načelnost, preobsežen program, so motile. Pričakovala sem resnejše in konkretno delo na terenu, v tozdih, pač povsod, kjer imamo delegacije. Še zmeraj sem prepričana, da bi to morali početi, da bi naj bilo to bistvo delovanja naše komisije. Človeka jezi formalizem, odmahnjenost od vsakdanjih problemov. Ni živih vezi. Delegacije po tozdih morda niti ne vedo, da obstaja taka komisija, ki bi jim lahko pomagala. Tako ne dobe nobenih usmeritev in so prepuščene same sebi. Je torej čudno, če se ponekod sploh ne sestajajo? Saj se celo naša komisija setaja prerediti, člani pa pridejo na seje z neprebranim gradivom.«

Maks Večko, ravnatelj tozdi kalilnica: »Naše seje so redke in običajno smo nepripravljeni. Morda gre za zasičenost in prenavelicanost pri tistih, ki imamo že preveč funkcij. Bržkone je tudi preveč formalizma. Zase priznam, da grem na sejo pomanjkljivo pripravljen. Prislanova nam je v tem primeru lahko vzor. Ona se resnično temeljito pripravi. Če bi vsakdo svoje delegatsko mesto vzel tako resno, bi bilo mnogo manj formalizma in manj nepremišljenih odločitev.«

Tako člani o svoji komisiji. Komentar je odveč, vse so povedali sami. Vedo, kaj ni dobro, kako bi moralo biti in morda se bodo po tem tudi ravnali.

Z. Strgar

Majda Tone —
edina tekmovalka

ces. Vzroke in predloge sporočijo poslovodnemu odboru.

Delovna skupnost za kadre in splošne zadeve bo

izvajala aktivno kadrovanje prek navezave stikov s skupnostmi za zaposlovanje na Koroškem, v Varvarinu, Doboju in Tuzli. Oglasi za kritična dela bodo permanentni, postopki za sklenitev delovnega razmerja pa skrajšani. Temeljne organizacije bo sproti obveščala o odzivu na oglase ter o rezultatu zdravniškega pregleda.

Ponovno bo opozorila na ugotovitve ankete o medsebojnih odnosih, ki so odločilni za ustalitev delavcev.

Skupne naloge

Temeljni organizaciji stroji in deli ter strojno-gradbeno vzdrževanje iz letošnjega priliva ključavničarjev iz poklicne šole razporedita do konca leta po dva v čistilnico za odrezovanje livnih sistemov.

Študij časa je nasploh izrednega pomena za smotrno delo, zlasti pa, kadar nastopijo problemi kadrov. Poslovodni odbor bo dal pobudo za tovrstno razpravo o sedanjih razmerah in o bodočem konceptu.

Z razširitvijo kadrovskega vira v naslednjih letih lahko računamo le, če bodo naša dela tako po strukturi kot tudi po pogojih dela zadosti zanimiva za generacije, ki se vključujejo v usmerjeno izobraževanje. Ta vir je edini perspektiven.

Kratkoročni ukrepi za zmanjšanje bolniškega staleža

Statistični podatki za prvih pet mesecev letošnjega leta kažejo, da je bolniški stalež relativno visok. Število bolniških izostankov vsekakor vpliva na potrebo po zaposlitvi dodatnih delavcev kot tudi na redni delovni in proizvodni proces. Zaradi zmanjšanja števila bolniških izostankov bo delovna skupnost za kadre in splošne zadeve s svojimi strokovnimi službami takoj začela realizirati

poglavitne kratkoročne ukrepe, kot so:

Oddelek za zdravstveno varstvo delavcev bo izpopolnil evidenco o delavcih, ki so v bolniškem staležu, in to glede na frekvenco, vzrok izostankov ter dela in naloge. V ta namen se mora dopolniti evidenčni list z matično številko ter ustrezno izvajati analitična obdelava teh podatkov (tedensko).

Ob povečani frekvenci bolniškega staleža je treba nadaljevati s konzilnimi zdravstvenimi pregledi.

Nadaljevati je treba s kontrolo izvajanja bolniškega reda delavcev ter ob ugotovljenih kršitvah le-tega dosledno izvajati veljavne disciplinske in materialne ukrepe. Podatki o kršiteljih bodo objavljeni v tovarniškem informativnem glasilu.

Izvesti je treba postopek za uskladitev osnove, od katere se izračunava nadomestilo OD do 30 dni bolniškega staleža z osnovo prek tega časa.

Pri oceni delazmožnosti in časa trajanja odsotnosti z dela naj obratni zdravniki v sodelovanju z zdravstvenim oddelkom službe VPD in VO nadaljujejo z ogledi del in nalog v temeljnih organizacijah zaradi boljšega poznavanja delovnih in ekoloških razmer.

S Koroškim zdravstvenim domom Ravne se je treba dogovoriti o nujnosti večje odgovornosti in angažiranosti lečečih zdravnikov pri oceni delazmožnosti in s tem v zvezi z zadržanostjo od dela.

Za stimuliranje prisotnosti na delu naj služba za sistem OD preuči možnost dodatnega nagrajevanja, s čimer bi se nedvomno povečal interes za stalno prisotnost na delu.

Komisije za VPD in VO v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih naj vsaj enkrat mesečno obravnavajo stanje bolniškega staleža in vzroke ter sprejemajo oziroma predlagajo delavskemu svetu ustrezne ukrepe.

Vodja kadrovske službe
Milan Zafošnik

UVOZ V 2. POLLETJU OMEJEN NA VIŠINO LASTNIH DEVIZNIH PRILIVOV

Negativna gibanja na področju zunanjetrgovinske menjave v petih mesecih letošnjega leta v vseh naših republikah in avtonomnih pokrajinah so vzrok, da je zvezni izvršni svet sprejel odlok o začasnem omejitvi plačil v tujino, ki vsebuje omejitve na

področju uvoza opreme in nafte ter zavezuje republike in avtonomne pokrajine, da uskladijo svoja gibanja z odlokom o enotni projekciji plačilne bilance Jugoslavije. Na podlagi tega odloka je tudi izvršni svet skupščine SR

Slovenije sprejel odlok, ki ureja naslednje:

— Uvoz je potrebno neposredno vezati na ustvarjeni devizni priliv od izvoza.

— Nadalje bodo lahko nemoteno uvažale reprodukcijski material le one OZD, ki so svoje plane izvoza v prvem polletju v celoti izvršile.

— Za 20% se zmanjša uvoz opreme. Komisija za uvoz opreme pri SISEOT bo vsa dana soglasja ponovno preučila.

— Uvoz blaga široke potrošnje se zmanjša za 200 × 10⁶ din.

— Za 10% se zmanjša skupni znesek deviz za potrebe republiških organov in organizacij, družbenopolitičnih organizacij in ožjih družbenopolitičnih skupnosti v SR Sloveniji.

— Izdana potrdila o sklenitvi pogodbe o terminskih nakupih deviz se nadomestijo s konkretno pogodbo o terminskem nakupu deviz.

— Nova potrdila o sklenitvi pogodbe o terminskem nakupu deviz se ne morejo izdati, če predtem ni sklenjene pogodbe o terminskem nakupu deviz.

Odlok velja do odstranitve motenj pri uresničevanju projekcije plačilno bilančnega položaja SR Slovenije, nadalje pa do 1. 12. 1981. Kaj gornji odlok pomeni za našo delovno organizacijo, povedo tile podatki o doseženem izvozu v prvem polletju letošnjega leta: (glej tabelo).

V skupnem smo 51% pod polletnim planom. Na konvertibilno

tržišče smo pod polletnim planom za celih 33%, enako je bilo meseca maja. V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta smo količinsko in vrednostno (v \$) letos izvozili manj, in sicer: v skupnem izvozu smo na indeksu 78,1; na konvertibilnem trgu na indeksu 71,6, na klirinškem trgu pa na indeksu 134,8.

V prvem polletju smo uvozili repromateriala za 12,7 × 10⁶ \$ ali za 2,1% manj kot v enakem obdobju lanskega leta. Lastnih proizvodov pa smo prodali na konvertibilno tržišče le za 6,9 × 10⁶ \$, t. j. za 54% manj, kot smo uvozili repromateriala.

V tretjem kvartalu bi morali uvoziti repromateriala za 8,7 × 10⁶ \$, približno toliko tudi nartujemo za IV. kvartal.

Ob taki naši devizni bilanci in dejstvu, da deviz tudi drugi nimajo, moramo biti resno zaskrbljeni tudi zategadelj, ker se bodo neugodne plačilno bilančne razmere nadaljevale tudi v drugem polletju v celotnem našem gospodarstvu, če se ne bomo dovolj resno zavedli dejstva, da iz sedanjih gospodarskih težav vodi samo ena pot: več delati in tudi boljše delati in več izvažati ter manj trošiti.

Upamo, da bodo dogovori za večja prizadevanja za izvoz, ki so bili sprejeti na delavskih svetih TO dali v drugem polletju boljše rezultate, kot jih beležimo za prvo polletje.

Ferdo Gnamuš

Iz dela skupnih organov upravljanja

SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Odbor samoupravne delavske kontrole železarne se je že drugič sestel 2. 7. 1981. Obravnaval je štiri točke dnevnega reda.

V zvezi s prvo — interne dobave — je ugotovil, da se pojavljajo nekatere objektivne težave materialnega značaja: pomanjkanje surovin in materialov, spreminjanje asortimana glede na aktualna naročila, okvare na napravah itd. Čeprav se službe trudijo, da bi celotni delovni proces normalno potekal, skrbi sodelovanje; zlasti bi morale priprave dela boljše sodelovati pri planiranju in

pravočasnem naročanju materiala ter skrbeti za zadostne zaloge. Menili so, da bi morali ravnatelj dajati poslovodnemu odboru mesečna poročila o internih dobavah, če pa bi bilo treba, bi z njimi seznanjali tudi tozde. Člani odbora so sklenili, da morajo interne dobave nemoteno potekati, ker drugače otežujejo planirani izvoz.

Iz poročila o disciplinskih ukrepih so na seji izvedeli, da posebnih odstopanj, gledano z vidika ugotavljanja kršitev in izvajanja ukrepov letos glede na leto 1980, ni. Pojavljajo pa se stari problemi, kot neenako in nedosledno prijavljanje kršitev ipd. Ker pravilnika o odgovornosti povsod še ne morejo izvajati dosledno, morajo komisije delavske kontrole temu posvetiti večjo pozornost. Bolj pozorni pa morajo biti tudi na druge oblike utrjevanja discipline, ne le na disciplinske ukrepe.

Člani odbora samoupravne delavske kontrole so potrdili program dela, oblikovan na prvi seji, pod razno pa so govorili še o odstranjevanju starega papirja (ga še preveč odvažamo na »haldo«) in odobravanju izredne odsotnosti naših delavcev (odsotnosti po različnih metodah zelo različno odobravamo; ta problem bo na svoji prihodnji seji obravnaval odbor za kadre).

(Vir: zapisnik 2. seje odbora samoupravne delavske kontrole)

Pregled izvoza v letošnjih šestih mesecih in primerjava z enakim obdobjem lanskega leta

Plan - realizirano	Letni plan		Plan 1.1. do 30.6.1981		Odpremljeno		Indeks	
	Ton	g	Ton	g	Ton	g	6:4	7:5
Tržišče	2	3	4	5	6	7	8	
Konvertibilno	22115	20.600.000	11057,50	10.300.000	8370	6.909.386	75	67
Klirinško	2558	14.000.000	1279	7.000.000	179	1.489.890	14	21
Skupaj	24673	34.600.000	12336,50	17.300.000	8549	8.399.276	69	49

SEJA ODBORA ZA KADRE IN SPLOŠNE ZADEVE

Odbor za kadre in splošne zadeve pri delavskem svetu železarnarje imel svojo drugo sejo 13. 7., na njej pa štiri točke dnevnega reda.

1. Odobritev štipendij

Štipendije so podelili 129 proslencem, ki se bodo v šolskem letu 1981/82 šolali na srednji šoli tehniško-naravoslovne in pedagoške usmeritve Ravne. Ker so v tem šolskem letu za železarno deficitarni vsi poklici v metalurški usmeritvi (srednji in skrajšani program), so sklenili, da se zanje v I. letniku poveča štipendija za 772 din, v II. letniku pa različno, glede na smer oziroma poklic. Ker se na sedanji razpis štipendij za smer gostinstvo in turizem (kuhar in natak) nihče ni prijavil, bodo razpis ponovili. Odbor je ocenil, da je letošnji razpis za metalurške delavce glede na izredno slabo stanje v preteklih letih dobro uspel. V tem se vidijo prizadevanja strokovne službe in drugih dejavnikov za prehod na usmerjeno izobraževanje.

2. Oblikovanje stališč k vprašanju odobravanja odsotnosti

Člani odbora so menili, da je treba komisije za kadre in splošne zadeve tozgodov in delovnih skupnosti opozoriti, da morajo vse vloge za odsotnost, ki traja več kot dva delovna dneva (priprave,

nastopi, mladinske delovne akcije), vročiti kadrovski službi. Ta jih potem skupno s kadrovsko komisijo pregleda in mnenje posreduje tozgodov in delovnim skupnostim. Omejitev pa ne velja za tekmovalce klubov, vključene v tekmovalne sisteme, in ne tedaj, ko je bila dejavnost predvidena z letnim planom. Če pa za odsotnost zaprosijo delavci, ki so v samoupravnih interesnih skupnostih in njihovih zvezah, je postopek drugačen. O številu dni odsotnosti, ki jih predvidevajo programi dejavnosti SIS in njihovih zvez, razpravljajo pristojni strokovni delavci tozgodov družbeni standard in mnenje posredujejo kadrovski službi. Klubi in društva zatej za vsako odsotnost med letom naslovijo vlogo neposredno na tozgodov. Delavec prejme nato ustrezno pismeno obvestilo.

3. Odobritev denarnih pomoči

Novo pri dodeljevanju denarnih pomoči po tej seji odbora bo to, da odslej ne bodo več obravnavali vlog, v katerih ne bo navedenega zneska zaprosene pomoči. Zato zbor še sedaj ni obravnaval štirih prošelj, trem pa je ugodil.

4. Odobritev socialnih pomoči

Člani odbora so potrdili predlagano poročilo o odobritvi socialne pomoči delavcem železarnarje, ki jih je dodelila posebna komisija pri IO konference sindikata. Dodelili so tudi dve enkratni denarni pomoči.

(Vir: zapisnik 2. seje odbora za kadre in splošne zadeve)

vanih rezultatov in posluje z izgubo, in druga, ki ustvarja manjši dohodek iz objektivnih razlogov, kot so neugodni prirodni dejavniki, ekonomski instrumenti, nizke plafonirane cene itd.

V taki neugodni gospodarski situaciji prihaja zelo pogosto do manjšega odpora in le malo se raziskujejo vzroki za nastali položaj. Znano pa je, da poslovne izgube direktno vplivajo na inflacijo, ker se iz skupnega prihodka pokrivajo obveznosti za nabavo materiala in storitev, obveznosti na podlagi amortizacije in vsi drugi izdatki, ki spremljajo proizvodni proces. Na drugi strani pa se morajo osebni dohodki pokrivati iz sanacijskih kreditov. V taki situaciji je nuj-

no, da izostane planirana akumulacija in se močno znižuje produktivnost dela.

Navedeni problemi pridobivanja in razporejanja dohodka naše delovne organizacije na srečo še niso zajeli. Vsi, ki delamo in ustvarjamo dohodek v železarnarji, si moramo prizadevati, da bo naš dohodek ustrezen vložnemu delu. To pa pomeni, da mora dohodek rasti v skladu z rastjo produktivnosti dela na osnovi vlaganj v izboljšanje proizvodnih postopkov.

Zato je treba notranjo delitev nenehno spremljati in jo vezati na rezultate dela, da bi racionalna delitev ugodno delovala na produktivnost dela.

Jože Roženičnik

O ELEKTRONIKI V INDUSTRIJI

Na strokovnem posvetu, ki je bil aprila v Opatiji in na katerem je sodelovalo 250 inženirjev in tehnikov elektrotehnikarje in elektronike iz vse Jugoslavije, smo poslušali zelo zanimiva poročila o uporabi sodobnih elektrotehničnih in elektronskih naprav v industrijskih kompleksih pri nas in v svetu. Posebno zanimanje in pozornost pa so izzvali sklepi in meritve, ki jih moramo sprejeti kot priporočila za nadaljnji razvoj in uporabo teh naprav.

Na posvetu so poudarili, da je treba še naprej izvajati vse ukrepe in uporabljati vsa sodobna sredstva, in metode, ki omogočajo nadaljnji razvoj tehnoloških procesov in proizvodnih agregatov ob sočasni racionalni rabi energije, surovin in človeškega dela. Vsak zastoj pri izvajanju modernizacije bi imel dolgoročne, zelo negativne posledice.

Uvajanje nove, sodobne, bolj produktivne tehnologije v industrijske obrate ni možno brez uvajanja sodobne elektrotehnikarje in elektronike. Razvijajo in uporabljajo ju lahko v industrijskih kompleksih za to usposobljeni

strokovnjaki. Ti se šolajo pri nas celo v večjem številu, kot pa jih industrija lahko sprejme in angažira, pa čeprav jih potrebuje. Pogostokrat zaradi subjektivnih razlogov niso zaposleni na mestih, za katera so usposobljeni. Zaradi tega tudi prihaja do zastojev v razvoju in modernizaciji industrijskih obratov.

Izobraževalni program v naših srednjih izobraževalnih centrih, delno tudi na fakultetah, niso v celoti usklajeni z zahtevami gospodarstva, ker več obravnavajo in preučujejo sestavne dele elektrotehnikarje in elektronskih sistemov, manj pa sisteme same in njihovo delovanje. Posledica tega je, da se mladi ne znajdejo v praksi. Različne oblike dopolnilnega izobraževanja teh strokovnjakov problem nekoliko omilijo.

Positivne izkušnje o uporabi nove elektrotehnikarje in elektronike kažejo, da modernizacije tehnoloških procesov ne more biti brez sočasnega uvajanja nove elektrotehnikarje in elektronike in brez angažiranja novih kadrov, ki to tehniko obvladajo.

Pridobivanje in razporejanje dohodka

Z ustavo iz leta 1974 in z zakonom o združenem delu iz leta 1976 so jasno opredeljena načela razporejanja dohodka. Natančno je opredeljena tudi delitev osebnih dohodkov na podlagi rezultatov dela. Vse to izhaja iz osnovnega socialističnega in samoupravnega principa delitve OD vsakemu v odvisnosti od njegovih sposobnosti ter njegovega prispevka k rezultatom dela in povečanju dohodka.

Načelo delitve po delu se lahko uresniči samo v primeru, da se vloženo delo potrdi tudi na tržišču.

Nastopajo različni primeri odnosov med vložnim delom in ustvarjenim dohodkom.

Najpogostejši primer v praksi je ta, da je vloženo delo enako ustvarjenemu dohodku. V tem primeru je relativno delitev dohodka razmeroma lahko izvesti. V praksi pa se strokovne službe srečujejo s težavami, saj kljub relativno dobri in stimulatívni metodologiji delitve naletijo na velika neskladja. Gre za primer, ko se vloženo delo ne sklada z ustvarjenim dohodkom, ko je vloženo delo manjše.

Ta problem je navidezno lahek in delovne organizacije več ali manj težijo k temu, da pridejo do takih primerov. Ti često nastopajo tam, kjer so prirodni in drugi pogoji, npr.: večji odstotek vseb-

nosti rude, boljši prirodni in klimatski pogoji in kmetijstvu, kratke transportne poti, odobrene višje cene končnih izdelkov, velika potrošnja osnovnih proizvodov, na drugi strani pa majhna ponudba in zaradi tega svobodno oblikovanje cen.

V takih primerih zgubi notranja delitev dohodka kot faktor produktivnosti dela smisel, ker je dohodek nadpovprečno visok in ni v celoti rezultat vložnega dela oz. produktivnosti.

Iz tega razloga je treba razmejiti dohodek po izvoru nastanka. Na ta način je lahko ugotoviti dohodek, ki je ustvarjen na podlagi ugodnejših naravnih in tržnih pogojev. Tak dohodek ne more biti predmet notranje delitve. Z družbenim dogovorom o pridobivanju in razporejanju dohodka je opredeljeno, da se tak izjemni dohodek izdvoji za akumulacijo v delovni organizaciji.

Tretji primer je še bolj nezajelen, vendar pa je zelo pogost. Zato, da bi povečali obseg proizvodnje, vlagamo mnogo dela v nove investicije, a ustvarjeni dohodek ni ustrezno visok. Vloženo delo in sredstva so večja od ustvarjenega dohodka.

Vlaganja so bila končana, toda dohodek je izostal. Tu se pojavljata dve skupini delovnih organizacij, in sicer: prva, ki iz subjektivnih razlogov ne da pričako-

Opornik

Vsako sistemsko uvajanje sodobnih elektrotehničnih in elektronskih naprav v industrijske procese proizvodnje prinaša povečano produktivnost, manjšo porabo vseh oblik energije, izboljšane pogoje dela ipd. Vsi ti pozitivni rezultati se lahko ocenijo, lahko se določi prispevek posameznika in skupine delavcev, ki so na tem delali. Sistem nagajevanja po rezultatih dela samo stimulira druge, ki so pripravljene prispevati k razvoju proizvodnje.

Poseben pomen ima sodelovanje med strokovnjaki različnih strok pri planiranju, projektiranju in izdelavi industrijskih obratov ter koncipiranju tehnoloških procesov. Danes so samo tisti industrijski objekti in tehnološki procesi pravilno koncipirani, pri katerih so doseženi optimalni pogoji za uporabo vseh oblik energije, posebej toplotne in električne, ki se z zastarelimi industrijskimi objekti in tehnološkimi procesi največ izgubljajo. Investicije v toplotno izolacijo se amortizirajo že v prvem letu uporabe ali že prej, če le pravilno toplotno izoliramo.

Vzdrževanju električnih in elektronskih naprav v industrijskih obratih ne posvečamo potrebne pozornosti. Vzdržujemo brez plana in šele takrat, ko pride do zastoja in okvar, kar pa je zelo neracionalno, velikokrat tudi zelo škodljivo. Električne in elektronske naprave bi morali vzdrževati plansko, na podlagi vnaprej sprejetih programov, za katere so predvidena tudi ustrezna materialna sredstva, ustrezni strokovnjaki ter najbolj ustrezní čas. Preventivno in plansko vzdrževanje sodobnih električnih in elektronskih naprav je pogoj, da ne pride do nenadomestljivih škod in izgub.

Merjenje in kontrola vseh energetskih medijev, posebno električne energije, omogočata njihovo racionalno uporabo oziroma zmanjšanje njihove nepotrebne rabe in izgub. Sodobni elektronski merilni sistemi, povezani z računalniško vodenimi napravami, omogočajo vpogled v potek tehnoloških

kega procesa, učinkovitosti in brezhibnost posameznih naprav ter daljinsko vodenje teh procesov in tudi učinkovito kontrolo.

Ugotovili so, da so prav industrijski obrati, ki poslujejo z izgubo, tisti, ki niso ničesar naredili na področju uvajanja sodobne elektrotehnike in elektrone in niso angažirali ustreznega strokovnega kadra.

Ob lanskoletnih izkušnjah pri motnjah dobave el. toka moramo pravočasno zagotoviti rezervne vire električne energije. največ možnosti za to nudijo hriboviti kraji, kot je npr. naša krajina.

Vsaka modernizacija tehnoloških procesov ter uvajanje sodobne elektrotehnike in elektrone morajo sloneti na strokovno izdelanih projektih in tehnični dokumentaciji. Danes se na tem področju delajo še velike napake.

Na posvetu so nakazali potrebo po večji usmeritvi na domače iznajdbe in tehnične rešitve. Predlagali so, da bi novi zakon o patentih in tehničnih inovacijah vseboval tudi materialne stimulacije za avtorje izumov in za tiste, ki te izume realizirajo in uvajajo v proizvodnjo. Zahtevali so, da bi bili domači patenti brez davčnih stopenj ob sočasnem obdavčenju tujih iznajdb in licenc.

Posebno poglavje je bila razprava v zvezi z zakonom o gradnji objektov ter vlogi in mestu strokovnjakov pri gradnji, o kvalifikaciji tistih, ki projektirajo, izvajajo in vzdržujejo objekte. Ob tem so tudi zahtevali, da se elektronski sistemi takoj unificirajo in standardizirajo.

Na koncu so udeleženci posveta ugotovili, da so takšni delovni dogovori inženirjev in tehnikov elektrotehnike in elektrone še naprej zaželeni in potrebni, saj pomenijo izmenjavo izkušenj ter ugotavljanje in spremljanje rezultatov vsakega dogovora.

Miroslav Paškvan
dipl. inž. elektrotehnike

KAKO BO V SOZDU S KOVINSKIM VLOŽKOM ZA SUROVO JEKLO

Kovinski vložek za proizvodnjo surovega jekla predstavlja v vseh treh slovenskih železarnah najpomembnejšo surovino. Njegove količine so odvisne od proizvodnje surovega jekla, zato smo vzeli kot izhodišče za predvidene količine kovinskega vložka načrtovano proizvodnjo surovega jekla SZ v obdobju 1981—1985.

Predvidene potrebe in možni viri za kovinski vložek v SZ

Lastni jekleni odpadki. Količina se mora zmanjšati, ker se mora izboljšati izplen.

Lastni grodelj. Zajema samo planirano proizvodnjo železarne Jesenice; njegova proizvodnja se mora znižati s 160.000 ton v letu 1981 na 100.000 ton v letu 1985 (takrat bi na Jesenicah obratoval le en plavž, po letu 1985 pa bi oba jeseniška plavža prenehala obratovati, saj sodi grodelj iz plavžev med najdražje vire kovinskega vložka).

Grodelj iz drugih jugoslovanskih železarn. Na osnovi pogodbe o sovlaganju v gradnjo železarne Smederevo naj bi v naslednjem srednjeročnem obdobju SZ iz

Smedereva in zeniške železarne dobivale 80.000 ton grodlja letno. Doslej te količine še niso zagotovljene.

Skupna količina razpoložljivega grodlja — lastnega in iz drugih železarn bo v letih 1981—1984 znašala 240.000 ton letno. Tako bi bil njegov delež v vložku električnih peči 10% (letos 14%, ker bi 50% delež grodlja v vložku SM peči zmanjšal proizvodnjo surovega jekla na 100 ton), v SM pečeh pa okoli 50%.

Legure. Zaradi večjega deleža plemenitih jekel bodo narasle potrebe po feroligurah (s 35.000 ton v letu 1981 na 50.000 ton v letu 1985).

Jekleni odpadki. Zbiranje jeklenih odpadkov je v Sloveniji zadovoljivo, tako da se v glavnem celotna količina tega odpadka vrača v predelavo. Že naslednje obdobje računamo z več ali manj nespremenjenimi količinami odpadka: 200.000 ton letno.

Od Dinosa in Surovine, ki sta v Sloveniji zadolžena za zbiranje in pripravo jeklenih odpadkov, pričakujejo SZ v naslednjem srednjeročnem obdobju 120.000 ton jeklenih odpadkov letno (za-

radi zmanjšanih količin odpadkov iz proizvodnje in zaradi racionalnejše uporabe jekla ter na račun povečane dobave iz drugih republik na temelju vezane trgovine letos le 105.000 ton).

Od celotne zbrane količine jeklenih odpadkov odpade 30.000 ton na jeklene ostružke, druga količina pa se po dosedanji praksi deli med slovenske livarne in železarne v razmerju 1:2. Livarne so zaradi pomanjkanja surovega grodlja in nižje cene jeklenih odpadkov povečale porabo le-teh s 513 kg na tono livarskih izdelkov v letu 1975 na 750 kg leta 1980 (1985 naj bi jih rabile 845 kg). Ker pa so SZ sovlagale za opremo Dinosa in Surovine, bodo morale imeti pri delitvi jeklenih odpadkov prednost (ne glede na to, da jih bodo livarne laže plačevale). Družbeno neupravičeno je tudi to, da livarne potrebo po odpadkih v celoti pokrivajo iz domačih virov, medtem ko jih morajo železarne uvažati, pa čeprav oboji ustvarjajo devizni dohodek. Livarne in železarne naj bi jeklene odpadke uvažale v enakem razmerju.

Za čim boljše oskrbo z jeklenimi odpadki iz domačih virov bodo morale SZ uresničiti tudi načrt za pripravo in briketiranje ostružkov (tako bi se količina kovinskega vložka povečala za okoli 40.000 ton letno). Idejni načrt za »pripravljavnico jeklenih ostružkov« z zmogljivostjo 50.000 ton briketov letno pripravljata železarne Store (investicija naj bi bila končana leta 1984).

Iz drugih republik so SZ leta 1979 in 1980 prejemale 60.000 ton jeklenih odpadkov letno. Zaradi regionalnega zapiranja trgov in zato, ker bodo v hrvaških železarnah gradili nove električne peči, se ta količina v prihodnjih letih najbrž ne bo povečala. Ocenjujemo pa, da bi lahko narasle dobave legiranih odpadkov (do sedaj 10.000 ton letno) ter da bi lahko dobivale že tudi manjše količine predelanih lahkih odpadkov iz »šreder« naprav. Eno že gradijo v Beogradu, drugo pa načrtujejo v okolici Zagreba. V Sloveniji bi lahko takšno napravo zgradili šele po letu 1985, ker zaenkrat še ne moremo zbrati dovolj nerabnih avtomobilov in bele tehnike (le do 45.000 ton, racionalno obratovanje pa zahteva 100.000 ton vložka). Zato naj bi do leta 1985 odpadke za »šreder« zbirala Dinosa in Surovina, predelovali pa naj bi jih na Hrvaškem.

Del potrebnih kovinskih odpadkov bodo morale SZ tudi v prihodnje uvažati; zaradi povečane proizvodnje surovega jekla in zmanjšane lastne proizvodnje grodlja še več (leta 1981 226.000 ton, leta 1985 333.000 ton). Kovinski vložek bomo uvažali:

a) posredno prek Brodospasa tako, da bomo kupovali in razrezovali nerabne ladje (to so kvalitetni, a eni najdražjih jeklenih odpadkov, zato bodo njihove količine tudi v prihodnje omejene).

b) neposredno; SZ so v zadnjih letih uvozile 160.000 ton jeklenih odpadkov, od tega 100.000 ton iz SZ, drugo pa iz dežel zahodne Afrike, Bolgarije, nekaj iz drugih evropskih dežel; tudi v prihodnje bo tržišče Evropske gospodarske skupnosti najbrž zaprto, prav tako ne moremo računati na ZDA; v glavnem bomo uvažali iz SZ (če ne bo prodaje zmanjšala ali celo uknila), Bolgarije (okrog 12.000 ton letno) in držav v razvoju

(uvoz je narasel od 10.000 ton leta 1975 na 40.000 ton leta 1980; v prihodnje ga bomo omejevali: slaba organizacija zbiranja in odkupovanja, slaba opremljenost pristanišč, neurejen prevoz itd.).

Za uvoz jeklenih odpadkov bo potreben dogovor o pristanišču s skladiščem (okoli 30.000 ton). Prekladalne možnosti na Reki so omejene na 180.000 ton letno, zato bosta v poštev prišla še Koper in Raša (čeprav bo vanju treba veliko vlagati, tudi prevoz iz teh pristanišč je dražji itd.). Za graditev dodatnih prekladalnih zmogljivosti se bodo SZ skušale povezati z železarno Sisak

Železova goba. Ker količine jeklenih odpadkov in grodlja ne bodo zadostovale za izpolnitev načrtovane proizvodnje surovega jekla, bomo nujno morali nadomestiti manjkajoče količine z železovo gobo. Njena proizvodnja v deželah s ceninimi viri energije (Bližnji vzhod, Latinska Amerika) stalno narašča (leta 1980 15 milijonov ton, leta 1985 30—40 milijonov ton). Tudi cene zanjo so dokaj ugodne (enake kot za uvožene jeklene odpadke). Slaba stran je v tem, da železova goba vsebuje le okoli 90% železove substance. Letno bi potrebovali 60.000 ton gobe. To ni niti 10% od potrebne kovinskega vložka za električne peči, tako da glede porabe energije ne bo smelo biti težav. V letih 1981—1984 si bomo morali z nabavo, prevozom in skladiščenjem železove gobe nabrati izkušnje, po letu 1985 pa podvojiti njeno uporabo (ko bo prenehala proizvodnja SM jekla in grodlja, bo delež železove gobe v kovinskem vložku 23%). Za pretovarjanje železove gobe (120—230.000 ton za SZ) z ladje na železnico pridejo v poštev Raša, Koper in Bakar (v Bakru z železarno Sisak zgraditi skladišče do leta 1983).

Napravo za proizvodnjo železove rude bomo v Jugoslaviji zmožni zgraditi šele po letu 1990 (v tem srednjeročnem obdobju le analiza pogojev in gospodarnosti lastne proizvodnje).

(Vir: gradivo za sejo DS SOZD Slovenske železarne 17. 4. 1981)

PREGOVORI IN REKI NA SLOVENSKEM

Kobila takrat najbolj brca, kadar poginja.

Mravlja nima ne vojvode ne priganjača.

Mušji pik ne zadržal konja v diru.

Na nizkega osla se vsakdo lahko povzpne.

Polž roge pokaže, kadar ga nihče ne vidi.

Pošlji osla križem svet, nazaj ti pride uhat ko pred.

Snage ni, če so golobje na strehi in gostači v hiši.

Še pes na spolovini rad crkne.

Videla konja kovati, vzdignila žaba nogo.

Kdor na vso moč z doma sili, ta se na tujem v blato usede.

Narava ima svoje postave.

Nihče ne ljubi domovine, ker je velika, temveč, ker je njegova.

MODERNIZACIJA TRANSFORMATORSKE POSTAJE

Dela pri modernizaciji centralne transformatorske postaje železarne tečejo tretje leto. Pri tem zahtevnem opravilu se vsaka dela opravljajo v obratovalnem stanju, ko so vse naprave pod napetostjo. Prekinitve dobav električne energije porabnikom v posameznih obratih ali celi železarni si ne moremo privoščiti.

Modernizacija obsega posodobitev tj. zamenjavo zastarelih in nezanesljivih naprav ter razširitve transformatorskih zmogljivosti, ki so potrebne za napajanje novih porabnikov jeklarne, livarne in mehanskih obratov z električno energijo.

Novi transformator moči 40 MVA je od firme Rade Končar v železarno pripeljala dne 13. avgusta 1980 Hidromontaža. To je bil do sedaj najtežji tovor za železarno, saj tehta zmontiran celih

65 ton. Dela na montaži in priklopu največje transformacijske enote na Koroškem so trajala vse do 6. julija 1981, ko smo ga domači električarji po izvršenem preizkusu vseh naprav ob prisotnosti strokovnjakov Rade Končarja uspešno priklopili na omrežje 110.000 V.

S tem pa dela pri modernizaciji centralne transformatorske postaje niso končana. Ekipo domačih električarjev čaka vsaj leto dni zahtevnega dela, da bomo lahko poizkusno obratovanje novega transformatorja po dokončanem tehničnem pregledu spremenili v redno obratovanje. S tem bo omogočen priklop novih metalurških zmogljivosti, kot so vakuumske peči v jeklarni, visoko frekvenčne peči v novi livarni, itd.

Janez Bratina, dipl. inž.

Večer nalega

DOMAČE REVIEJE V STROKOVNI KNJIŽNICI

1. Aktualne teme iz svetske pri- vredne	27. Občan
2. Avtomatika	28. Obveščanje in odločanje
3. Avtomatizacija poslovanja	29. OMO Održavanje mašina i opreme
4. Bilten EDP	30. Organizacija in kadri
5. Čelik	31. Prikazi in študije
6. Družbeni razvoj SRS	32. Produktivnost
7. Delo in varnost	33. Privreda i kretanje
8. Ekonomska politika	34. Pravni dokumenti za ureja- nje okolja
9. Ekonomska revija	35. Rudarsko metalurški zbornik
10. Ekonomska misao	36. Reforma aktualne teme
11. Elektrotehničar	37. Radio amater
12. Elektrotehniški vestnik	38. Raziskovalec
13. Glasnik Saveta za privredne odnose sa inostranstvom pri- vredne komore Jugoslavije	39. Savremeni materijali
14. Indeks	40. Standardizacija
15. IT novine	41. Statistični pregled za občine Dravograd, Radlje, Ravne
16. Komercijalist	42. Socijalizam
17. Kemija u industriji	43. Statistični bilten — Službe družbenega knjigovodstva
18. Kretanja u privredi	44. Strojstvo
19. Livarski vestnik	45. Strojniški vestnik
20. Marketing, čas. Jug. udruž. za mark. JUMA	46. Tehnika
21. Mesečni statistični pregled SRS	47. Tribologija u industriji
22. Mašinstvo or. sav. maš. i elektr. inženj. i tehn. Jug.	48. Tromesečni pregled međuna- rodne statistike
23. Naša obramba	49. Teorija in praksa
24. Nova proizvodnja	50. Združeno delo
25. Naše gospodarstvo	51. Zaštita materijala
26. Naše okolje	52. Življenje in tehnika

Predah

Z D R A V J E

ZDRAVA ZAGORELOST

Poletje je čas dopustov. Hitimo na morje ali v gore z željo, da v najkrajšem času čim lepše zagorimo, pri tem pa prerači pozabljamo na pravila te igre: **postopno sončenje**. Koža pa tega ne pozabi, naša neučakanost se nam prej ko slej maščuje.

Zdrava zagorelost je res zdrava takrat, kadar »sonce« zajemamo s pravo žlico, s pravo mero, umirjeno in previdno.

Sonce je najmočnejše poleti med 11. in 13. uro dneva. Z nadmorsko višino se jakost sončnih žarkov še stopnjuje. V čistem ozračju so žarki prodornejši, bližje večje odbojne površine (ledenik, sneg, jezerska ali morska gladina) se celo podvojijo.

Občutljivost kože je največja pri otrocih in tistih, ki se začnajo sončiti povsem beli in po daljšem presledku nepripravljeni, najbolj pa pri ljudeh, ki so hudo občutljivi na sončne žarke. Navadno so to svetlopolte, svetlooke in svetlolase osebe.

Torej, svetlopolti se bodo izogibali sonca julija opoldne, še posebno v gorah, na snegu, ob jezeru ali morju. Sončni ultraviolečni žarki se razpršijo tudi po senci (posebno v čistem zraku v gorah ali ob morju), zato bomo prve dni dopusta previdni tudi v senci, posebno z majhnimi otroki.

Podlaga za dopust — Ne odhajamo na dopust na morje ali v gore popolnoma nepripravljeni, s še povsem neosončeno kožo! Že spomladi izkoristimo vsako priložnost za sončenje! Sončimo se postopoma: prvi dan le 10—15 minut, potem pa vsak dan 5—10 minut dlje. Koža bo rjavela počasi in se tako pripravila za močno

poletno pripeko, bodisi obmorsko ali gorsko.

Če nimamo podlage, ker nam okoliščine niso dopuščale, da bi jo dobili (primer letošnje pomladi za tiste, ki so že na morju oz. na dopustu) in smo prišli povsem beli na počitnice, moramo biti še posebno previdni. Prva dva dni preživimo le v senci, srajco razpnemo, v vodi plavamo le par minut, da se ohladimo. Tudi v vodi se nas sonce kaj hitro prime. Posončimo se lahko le 10 minut v zgodnjih dopoldanskih urah ali poznih popoldanskih. Šele tretji dan si lahko privoščimo ležanje že na bolj vročem soncu, če je to že res nujno, vendar ne več kot 15 minut. Vse naslednje dni sončenje podaljšujemo.

Otroci, otroci! Z njimi ne bo lahko. Najraje se igrajo prav ob robu vode ali čofotajo po njej, odboj žarkov pa je tam najmočnejši. Vsaj za prve dni bi mu morali najti »delo« nekje v senci, če pa to ne gre, bomo pač prihajali z njimi na plažo v zgodnjih dopoldanskih ali poznih popoldanskih urah.

Vsako leto jih vidimo, srečamo bakreno rdeče in vse ponosne: »Sonce se me je že prijelo!« Pri tem kažejo na svojo »zagorelost«, ki je v bistvu že opekline I. stopnje. Čež dan ali dva so tiho in mirno prenašajo bolečine, ne omenjajo neprespance noči.

Ko beremo ta članek, marsikdo sklene, da se bo teh navodil letos držal. Na dopustu pa čas hitro teče in kaj radi pozabimo na obljubljeni. In kaj poreče k temu naša koža? Čez nekaj let nam bo ta »trud« poplačala s prezgodnimi gubami in gubicami.

Zeja

Izbira zaščite

Prva zaščitna sredstva so se pojavila že leta 1933 v Nemčiji pod imenom Delial. Zanimivo je, da v vsej poplavi kozmetičnih sredstev tudi danes, po več kot 40 letih, niso iznašli boljših od teh iz pionirskih časov.

Vsak preparat te kozmetične palete pokriva svoj del »dolžnosti«, kar mu omogoča zaščitni faktor določene moči. Zaščitni faktor nam pove, koliko dalj se lahko sončimo še povsem beli brez nevarnosti za kožo.

Če se npr. natremo z mlekom z zaščitnim faktorjem 4, pomeni, da lahko že prvi dan sončenja ostanemo na soncu eno uro, čeprav bi se brez te zaščite pojavile prve opekline že po polurnem sončenju. Zaščitena koža bo rjavela postopoma, ne da bi se pojavile opekline.

Zadnji dosežek je mleko s faktorjem 6. Namenjeno je posebno občutljivim kožam, torej tudi otrokom. Prav po njem ljudje najbolj posegajo, saj ima zdaleč največjo moč, prenesejo pa ga vse vrste kože.

Vedno uporabljamo preparate iz iste tovarniške serije, da ne bi prišlo do nezaželenega medsebojnega učinkovanja med različnimi preparati!

Glede na vrste kože svetujemo:

— za občutljivo in otroško kožo mleko z zaščitnim faktorjem 6

— za mastno kožo v začetku mleko ali peno št. 4

— kasneje pri mastni koži, ki je sonca že vajena, mleko št. 3

— za suho kožo izberemo v začetku kremo št. 4, pozneje olje št. 2

— za mešano kožo izbiramo po želji

— za mozoljasto kožo izberemo peno, ki jo na kožo nanašamo v zelo tenki plasti

Utrujeni koži, ki jo voda, sonce in veter izsušijo, je treba vrniti vlago. Kozmetika je v te namene poskrbela za preparate za nego kože po kopanju in sončenju.

Torej, orožje zoper neprijetne poletne »opeke« je tu, treba ga je le znati vihteti.

Sodobnemu človeku je to orožje potrebno, da ne rečemo že obvezno, da ohrani svoje zdravje in zdravje bližnjih!

Referat za zdr. vzgojo

ŽARIŠČNE OKUŽBE USTNEGA IZVORA

Žarišča so vse nenormalne, lokalne in splošne spremembe v organizmu, ki prek svoje najbližje okolice povzročajo bolezenska dogajanja drugod po organizmu.

Teorij o nastanku žariščnih okužb je veliko. Dejstvo je, da se iz nekega žarišča v organizmu mikroorganizmi, presnovni produkti, razpadli mikroorganizmi ali drugo, prenesejo po različnih poteh po telesu in v ugodnih razmerah napadejo posamezne organe ali sisteme, kjer povzročijo bolezensko stanje. Lokalizacija je možna povsod v telesu, vendar se bomo v tem sestavku omejili le na lokalizacijo v ustni votlini.

V ustni votlini je velika možnost za nastanek žariščne okužbe, zato je tudi pojav zelo pogost.

Izvori žarišč so:

1. Zobna žarišča

Najpogostejša so na vrhnjem delu zobne korenine v čeljustni kosti. Predvsem gre za mrtve zobe po granulomu ali cisti. Izjemoma lahko žarišče nastane tudi na živem zobu.

2. Žarišča na mandeljnih

Zaradi anatomske oblike teh žlez se lahko na njih zadržujejo kužne snovi, ki ustvarjajo pogoje za nastanek žarišč. Zgrešeno je mišljenje, da so samo povečani in rdeči mandeljni lahko žarišča. Nekateri avtorji trdijo, da so zmanjšani še bolj sumljivi.

3. Obnosne kostne votline

V naši regiji je zelo pogost pojav žarišča v čeljustni votlini.

4. Žep med zobom in dlesni

V teh žepih se nabirajo ostanke hrane, ki razpadajo in povzročajo vnetja oz. gnojenja. Zaradi globine žepov se le-ti težko čistijo, posledica je žariščna infekcija.

5. Vnetje dlesni

Obstaja mišljenje, da je lahko vsako kronično vnetje izvor okužbe.

Vsa našeta mesta naj bi bila nekakšni »lovci« na mikrobo. Z njih naj bi se mikrobi pod določenimi pogoji prenašali prek krvnega in limfnega sistema drugam po organizmu, predvsem pa v tista tkiva, ki so zanje posebno privlačna (srce, ledvice, živčevje, gibalni aparat, mišičje).

Da preide žarišče iz prikrite v aktivno obliko oz. da povzroči posledično bolezen, je nujna aktivizacija žarišča. Do tega pa pride zaradi:

— poškodbe (pri žvečenju)
— oslabiljene odpornosti organizma (splošne bolezni, slaba

prehrana, pomanjkanje vitaminov, pretirano kajenje, alkoholizem, fizična preutrujenost itd.)

— gibljivosti žariščnih substanc

— motenj v cirkulaciji okrog žarišča

— občutljivosti organizma (alergizacija)

Diagnoza je dokaj težavna, včasih celo nemogoča. Zobjdravnika dolžnost je, da v sodelovanju z drugimi specialisti ovzre ali potrdi oz. zdravi žarišča v ustni votlini. Opira se na splošne znake in laboratorijske preiskave.

Splošni znaki so:

— spremembe v prebavnem traktu (spremembe stolice, zmanjšanje apetita, napihnjen trebuh, zaprtje ali driske)

— spremembe srčno-žilnega sistema (razbijanje srca tudi v mirovanju, občutek, da se bo srce ustavilo itd.)

— spremembe živčnega sistema (glavobol, nervoza, raztresenost, slaba koncentracija, zaspanost, nespečnost, stalna utruje-

nost in delovna nezainteresiranost)

— rahlo povišanje temperature zvečer.

Od laboratorijskih preiskav so pomembne krvne preiskave, analiza seča in izpopolnjeni testi.

Terapija je lahko:

— lokalna, na mestu žarišča (izdiranje zob, operativni posegi, zdravljenje zob oz. vnetij)

— splošna stomatološka terapija; vsebuje vse mere in ukrepe za dvig odpornosti organizma (poseben režim prehrane, zdravljenje z vakcino, s serumi itd.).

Osnovni principi **preprečevanja** žariščne infekcije so:

— boj proti zobni gnilobi
— zob je treba v vsakem primeru ohraniti živ

— preprečiti je treba nastanek obolenj obzobnih tkiv ter jih pravočasno zdraviti.

Skratka — skrbeti je treba za higieno ustne votline in zob, kajti ne rečemo zastonj: »Usta so zrcalo človeka!«

Dr. Milorad Joksimović,
zobni zdravnik

Iz naših krajev

OTROCI BREZ IGRISČ

Otroška igrišča v naši občini niso v zadovoljstvo ne staršem ne otrokom. Mi smo o tem že dosti pisali; žal se nikoli ni kaj spremenilo na bolje. Tako kot za lani, predlani in še za nazaj velja tudi za letos, da so obstoječa igrišča zanemarjena, nevdrževana ali pa jih enostavno ni. Odgovorni igrišč ne marajo v svojo pristojnost. Človek bi rekel, da celo nimajo odnosa do tega. Sami so zrasli ob ladjicah iz borovega lubja, gugalnicah, ki so visele na močnih drevesih, igrali so se na skednjih, v drvarnicah in ob potoku. Lepo in poceni je bilo. Svet pa se je vendarle postaral in javniški ali trškimi ali dobjevaškim otrokom nihče ne dela borovih ladjic, drevesa so danes za okras, ne za gugalnice, skedenj spada na kmete, ne v urbano naselje, naši potoki pa so umazani. Tudi številne raziskave in priporočila strokovnjakov, da igrače in igrala ugodno vplivajo na otrokov razvoj, so v našem primeru prazne marnje.

KONTEJNER OB IGRISČU

V Dobbi vasi je bilo najprej igrišče, skromno, z dvema, tremi igrali in na ne-varnem kraju — med vaško in magistralno cesto. Premalo, je mislil nekdo, in postavil zraven še kontejner, da se v teh poletnih mesecih razdiši v okolico in se odpadki mešajo v otroške pogače iz glena. Ni treba vprašati sanitarnega ali bakteriologa, kaj si o tem misli, dovolj je slišati zaskrbljene starše. Nekateri si ne upajo več pripeljati

otrok na igrišče, ker se boje okužbe.

IGRALA ZAKLEPAJO

V Črni nimajo drugega igrišča kot tisto, vrtcu pripadajoče. Vzgojiteljice so rekle, da je treba čez poldan igrala na prostem zaklepati, ker gredo otroci spat in jih cviljenje gugalnic moti. Recimo, da je ukrep upravičen, čeprav bi se tista cvileča mesta gotovo dala tako lepo namazati, da bi gugalnice brezšumno nihale. Toda zakaj so igrala zaklenjena tudi ob sobotah in nedeljah. Kdo tedaj spi? Je tako iz pozabljenosti? Namenoma? Mar ni bil vrtec zgrajen tudi iz sredstev samopripravka? Otroki, ki je za vrtec še premajhen, za gugalnico pa ne, pač ne razume, zakaj je zaklenjeno njemu, kar njegovemu, leto starejšemu bratcu ni, in ne razume, zakaj nekdo rajši kupi ključavnico namesto ustrezne maže; — tudi mi ne.

SE VE, KDO PIJE, A NE, KDO PLAČA

»Kdaj se bodo pričela graditi otroška igrišča na Javorniku?«, so vprašali delegati na 31. seji temeljne delegacije pri KS Ravne. Odgovor:

»Po 48. členu zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (Uradni list SRS, št. 7/77 in 8/78) sme Samoupravna komunalna interesna skupnost občine Ravne na Koroškem sredstva iz naslova: nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč upora-

LETNI BAZEN OSTANE

Razgrnitev zazidalnega načrta Suha 80 v začetku poletja je provzročila med občani vznemirjenje. Načrt namreč predvideva rušenje letnega kopališča ob Suhi. Na seji temeljne delegacije KS se delegati s takim načrtom niso strinjali, pa tudi sicer je bilo dosti protestov.

Res je, da zazidalni načrt lani ob sprejemanju ni bil v javni razgrnitvi, zato ljudje nanj niso mogli dati pripomb. Šele letos, ko je bil razgrnjen iz čisto drugih namenov, je bilo mogoče videti, kaj se bo ob Suhi spremenilo.

Vprašali smo o tem na krajevno skupnost in občino, kjer smo končno dobili črno na belem: v tekstualnem delu Odloka o zazidalnem načrtu blokovne gradnje Suha 80 na Ravnah na Koroškem, ki je bil sprejet na seji skupščine 23. 7. 1980, je zapisano: »Perspektivna prelokacija odprtega plavalnega bazena narekuje etapno gradnjo sosesk, kot sledi:

— I. etapa zajema elemente TSS, S1 in S2 (bloki še ne segajo do kopališča)

— II. etapa zajema elemente S3, S4 in VE.

Izvedba druge etape je vezana na rušitev obstoječih poslopij odprtega plavalnega bazena ter njegovo prelokacijo.

Na kratko to pomeni — **sedanje letno kopališče ostane, dokler ne dobimo novega bazena.**

Nekoč smo verjeli, da bodo Ravne dobile novi letni olimpijski bazen, za katerega smo glasovali tudi na referendumu. Potem pa ni bilo dovolj denarja. Tisti, ki pa se je vendar nabral, je bil porabljen za druge namene. Vsekakor bo v nekaj letih moral biti nov bazen, ali pa bo ostal ta, ki bo drugo leto star že petdeset let.

Z. Strgar

biti za graditev omrežja komunalnih objektov in naprav primarnega pomena, ki so namenjena za skupno rabo.

Po navodilu, kaj se šteje za sekundarno, primarno in magistralno omrežje komunalnih objektov (Uradni list SRS, št. 16/78), so otroška igrišča sekundarni komunalni objekt, če so zgrajena za stanovanjce posameznega stanovanjskega bloka.

Otroško igrišče, ki ima skupni pomen za dve ali več obstoječih ali predvidenih sosesk, pa je primarni komunalni objekt, katere-

ga izgradnjo lahko financira Samoupravna komunalna interesna skupnost občine Ravne na Koroškem.

Vprašanje ni bilo postavljeno prvič ne zadnjič in nejasen odgovor bo morda še kakšen. Razjasnimo pa si vsaj tega. SKIS, samoupravna stanovanjska skupnost in KS se ne morejo zmeniti, kaj je primarni in kaj sekundarni objekt ali z drugimi besedami: kdo bo dal denar za otroška igrišča na Javorniku.

Otroci pa rasejo.

Z. Strgar

GREGOR SEDAR

Spoštovani sodelavec Grega!

Človek je edino bitje, ki s svojimi čustvi in občutki kaj kmalu opazi spremembo okolja. Posebej nam ostanejo v spominu trenutki veselja in žalosti.

Eden takšnih žalostnih trenutkov bo nam vsem, posebej pa svojcem in sodelavcem, ostal v spominu zdaj, ko je prenehalo biti tvoje bolno srce. V ponedeljek zjutraj, ko bi moral zopet začeti z delom, je iznenada prišlo sporočilo, da je tvoje delo med koroškimi jeklarji za vedno končano. Takšna novica nas je, dragi Grega, resnično zelo prizadela.

Dragi Grega! Poznali smo tvoje osebno življenje bolj bežno. Vemo, da si bil star komaj 33 let, da izviraš iz družine, v kateri je bilo devet otrok, da si hodil v osnovno šolo na Sele, da si bil oženjen in imel tri otroke. Gradil si nov dom, da bi tvoji družini bilo lepše in boljše, kot je bilo tebi v mladosti. Tam, kjer si živel po službi, si bil med krajanje zelo priljubljen, rad si pomagal, komur si le mogel. Z delom in s svojim vedrim nasmehom si pokazal vsakemu, kakšen naj bo človek do človeka.

Tvoja prva zaposlitev je bila v impregnaciji v Otiškem vrhu. Ko si odslužil vojaški rok, si pri-

šel med koroške jeklarje, v jeklolivarno, v oddelek čistilnice; to je bilo pred 12 leti. Povedati ti moram, četudi poslednjič, da smo te imeli izredno radi, ker takšnih, kot si bil ti, bi moralo biti več na svetu, pa ne bi bilo toliko hudobij in škodoželjnosti. S tvojim delom smo bili zelo zadovoljni. Nikoli nisi tožil, da je bilo pretežno, pa tudi nisi godrnjal, četudi drugače ni bilo vedno vse v redu. S svojim značajem si si pridobil vse sodelavce tako, da si resnično imel okoli sebe same prijatelje. Veš, dragi Grega, tega ne zna vsak, in je to zate še posebna odlika. Od zadnjič, ko smo se skupaj veselili na družabnem pikniku našega obrata, te imamo še vsi v dobrem spominu. Bil si takšen, kot da si preroben, in videti si bil zdav.

Samo dober teden, in že stojimo vsi tvoji prijatelji pred grobom, ki je za tvoje mlado življenje veliko prehitro izkopen. Gotovo se nisi zavedal, da si tako bolan. Tudi današnja medicina ti tega ni povedala. Znašel si se na tem mirnem kraju, »kjer ni več kaj delati.« Mnogo mnogo prehitro si legel v hladni grob. V tvojem življenju je bilo še veliko neizpoljenih načrtov. Tvoj novi dom bi še rabil pridnih rok, tvoja družina še dolgo pridnega in skrbnega moža in očeta, mi sodelavci in prijatelji pa človeka, kot smo te poznali. Takšen boš nam ostal v najlepšem spominu.

Ko se poslavljamo s solzami v obeh in te s težkim srcem zapuščamo, bo tudi ugasnila sveča, oveneli bodo nageljni, ki so na tvojem delovnem mestu v železarni spominjali na tebe.

Dragi Grega! Tvoj svetli zgled bo ostal med nami, nedokončano tvoje delo bomo nadaljevali, ker se zavedamo, da si želel še veliko ustvariti za svojo družino in za družbo kot celoto.

Radi bi se ti zahvalili za vse tvoje delo v našem tozdu v imenu vseh tvojih sodelavcev, OOS čistilnice ter vseh prijateljev in znancev kakor vseh tistih, ki so te spremljali na tvoji zadnji poti.

Iskreno sožalje izrekam ženi, otrokom, staršem, bratom in sestram ter vsem, ki ste ga spoštovali in ki ga boste pogrešali.

Naj ti bo slava in miren počitek v slovenski zemlji!

LUDVIK SEKAVČNIK

Dragi Ludvik!

Pod težo preizkušenej življenja si klonil. Misel in dejanje zastaneta ob vesti, da ni več sodelavca.

Ze v mladih letih si ostal brez staršev, pa vendar si poprijel za delo na domačiji in si ustvaril družino. Vzgojil si pet otrok, danes so že vsi pri kruhu.

Z zagrizenim delom in trudom si iz nedrij zemlje dobival kruh za številno družino. Vendar je dala premalo, zato si leta 1971 prišel med nas. Skromnost in marljivost sta ti pri delu pomagali, sodelavci so te imeli radi, ker si nesebično pomagal tudi drugim.

Od teh nobeden ne bi glasoval za to, da bi letni bazen drugo leto zaprli

Nobeno naloženo delo ti ni bilo pretežko, po šihu pa si se zagnal v delo doma, da si lahko denar namenil za obnovo hiše. Želel si še postoriti to in ono pri

hiši, vendar se je vse obrnilo drugače.

Pri reševanju tvojih problemov smo ti skušali kar najbolj pomagati, kar si z razumevanjem sprejel, vendar povsod na tak odnos nisi naletel. Čeprav si bil vaje težav, je bilo težko ostati trden, ker v težkih trenutkih nisi imel koga, ki bi ti pomagal.

Ludvik, v desetih letih, kolikor si bil naš sodelavec, smo te spoznali, cenili tvoj trud in pridnost, zato je slovo toliko težje.

Sožalje v imenu OOS TOZD valjarna in v svojem imenu izrekam tvoji družini in drugemu sorodstvu.

OOS TOZD valjarna

Mehki mrak

KULTURA

POLEMIKA:

OSLOVSKI MOST NARODNE ZAVEDNOSTI

Ne bi se oglasil na urednikov članek »Abeceda narodne zavednosti« (Inf. Fužinar št. 13/1981, str. 13), če bi ne bil Kolar zapisal tudi naslednje: »Spomin seže kako leto nazaj. Tudi takrat smo priredili neki simpozij... zato pa smo v naši razmnoževalnici natisnili zanj kompletno gradivo — v srbohrvaščini.« Pred tem odstavkom in za njim grmi in bliska očitkov o »abecedi narodne zavednosti«, da v članku opisani primeri sicer ne spadajo med »kršitve zakona ali slovenske ustave«, so »pa stvar etike in morale«, »kako nerazčiščene pojme imamo, hkrati pa silno ohlapno narodno zavest«, in »svinjamo s Prešernovo in partizansko dediščino, kakor se komu zljubi«. Ker mi je Kolar že stopil na rep, bom poskusil zacviliti, čeprav sem prepričan, da ni stopil na pravega; še težje je stopiti na svojega.

Mnenja sem, da se moramo boriti za lepo in pravilno slovenščino povsod in vedno. Prav go-

tovo je res, da imamo večkrat zelo malomaren odnos do materinščine. S tega stališča se lahko Kolarjeve skrbi za jezik veselimo in je prav, da (tudi po službeni dolžnosti) opozarja na napake. Vprašanje se zastavlja samo: kako? Tu naj povem svoje mnenje o opisanih kritiziranih primerih.

Čeprav nisem imel nobene zveze z razstavo pnevmatskih strojev, razen to, da sem jo videl, se mi zdi, da ni mogla povzročiti »svinjanja s Prešernovo in partizansko dediščino«. Prvič, razstava je bila namenjena ozkemu krogu strokovnjakov, še bolj pa podpisani. Ni bila namenjena recimo našim bicam in dedijem ali otrokom, torej širšemu občinstvu. Če je bila namenjena zgolj strokovnjakom, ki so bili večinoma iz srbsko-hrvaškega jezikovnega območja, je zaradi jezika vseeno, če je bila postavljena tu na Ravnah ali pa kje drugje. Na širše občinstvo pa ni mogla vplivati, torej tudi moralno etičnih (nega-

tivnih) posledic ni moglo biti. Drugič, če gre za razstavo, ki se je udeležuje širše občinstvo, potem je jasno, da bodo podnapisi v slovenščini. Takšna razstava je bila npr. lani o Titu v Likovnem salonu. Ali je tu razlika?

Podobno se mi zdi, da strelja urednik mimo o posvetovanju valjarjev leta 1979 na Ravnah. V razmnoževalnici smo res natisnili vse referate, od katerih pa niso bili vsi v srbohrvaščini (trije so bili v slovenščini). Da smo tiskali tukaj, je narekoval čas in sredstva. Toda, če to dvojce ne bi bilo igralo vloge, bi Opšte udruženje crne metalurgije natisnilo referate kje druge (npr. v Beogradu) in bi jih potem prinesli sem ter jih udeležencem razdelili tu. Kakšna bi bila razlika glede jezika? Zakaj se ni Kolar obregnil npr. o

pisanju naših (slovenskih) strokovnjakov v srbskohrvaškem jeziku? Ne vem, ali se spreneveda in noče vedeti, da je pisanje znanstvenih del, še posebej, če gre za simpozije, nekaj drugega od pisanja, ki je namenjeno široki javnosti. Poznam precej (in Kolar vsekakor tudi) naših strokovnjakov, ki so objavili izvirna dela v tujem jeziku, pa jih ni nihče obtožil, da svinjajo... In Prešeren, ki nam ga mečete pod nos, ali ni napisal in pisal v nemškem jeziku — sonete, ki jih danes prevajamo v slovenščino?

Res, »kako nerazčiščene pojme imamo... poleg abecede je potrebno tudi računstvo, pa še potem je vprašanje, kako lahko lepimo nalepke o narodni zavednosti...

M. Gerdej

JEZIK V DRUŽBENI FUNKCIJI

Vsak razgovor o rabi, ne-rabi ali zlorabi slovenskega jezika nujno načne cel splet vprašanj. V železarni Ravne po pravici zelo široko in skrajnje strpno iz dneva v dan uporabljamo v poslovno komercialne in strokovne namene večino svetovnih jezikov, od južno slovanskih pa srbsko-hrvaških vsaj enako pogosto, če ne kdaj celo pogosteje kot slovenskega. To opravičujejo naše poslovne in strokovne koristi.

Seveda bi se morali ob tem jasneje kot zdaj zavedati, da je mešana raba več jezikov (in to skoraj izključno na poslovni in strokovni ravni) le en vidik jezikovne rabe, ki pa ne more in ne sme izključevati družbene ravni maternega jezika. Ker je velik del naših domačih kupcev zunaj Slovenije, se temu dejstvu v naši miselnosti avtomatično podrejam in zato preradi pozabljamo na družbeni pomen materinščine. Ta je v tem primeru odrinjena v vlogo posebnega (specifičnega) jezika v primerjavi s splošnejšim (univerzalnejšim) srbskohrvaškim.

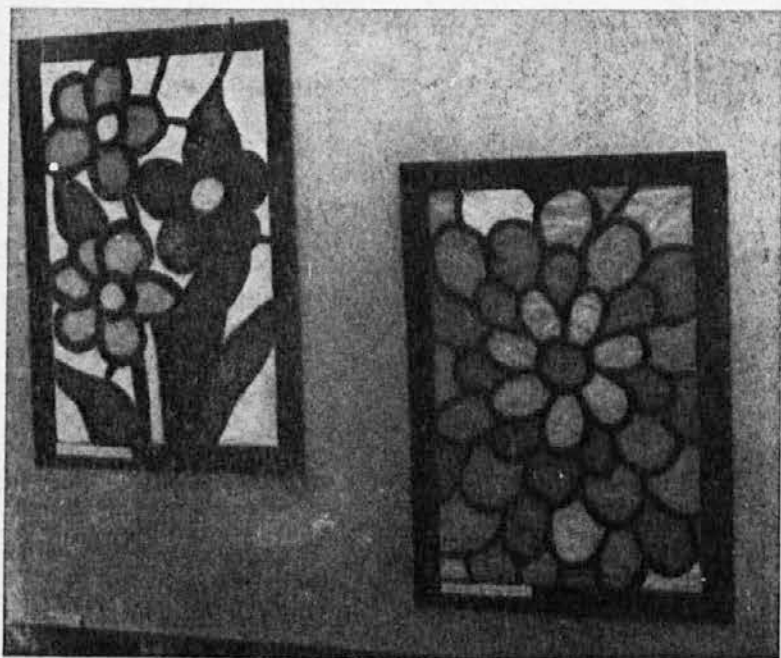
Zato je naše vedenje v konkretnem primeru napisov »čekič« namesto »kladivo« s poslovno strokovnega vidika še sprejemljivo, z družbenega, in s tem z moralno-etičnega vidika pa ne.

Ti splošni pojavi niso problematični, dokler se poslovna, strokovna in družbena funkcija jezika skladajo. Ko pa prvi dve zelo jasno kreneta mimo, je nujno prizadeta družbena funkcija maternega jezika. Ker je SZDL kot družbenopolitična organizacija že zgodaj zaznala, da takšni premiki prek maličenja ali krčenja uporabe slovenskega jezika delajo škodo zavednosti o slovenstvu, je začela z družbenopolitično akcijo o »rabi slovenščine v javnosti«. (Na Ravnah lahko dodamo: o nerabi.)

Avla upravnega poslopja železarn Ravne je javni prostor. Skozi njo hodi vsak dan na delo nekaj sto ljudi, v njej čakajo obiski, poslovni in domači itn. Zato ne more obveljati makiavelistično načelo, da cilj opravičuje sredstva. Ne more torej nikomur na ljubo ob našem izdelku biti samo srbskohrvaški termin, ne pa hkrati tudi slovenski.

Kakor že prvi članek ne, tako tudi ta zapis ni namenjen predvsem ali samo tov. Gerdeju pa njegovim »pnevmatskim strojem« in »opštemu udruženju crne metalurgije« (teh Slovenski pravopis ne pozna), ampak predvsem tistim, ki o teh stvareh odločajo.

Marjan Kolar

Dela mladih likovnikov

PLES

V juniju je KK ZSMS Prevalje organizirala dolgo pričakovani ples, na katerem je igrala sedaj najbolj popularna skupina v Sloveniji, če ne tudi v Jugoslaviji HAZARD. Organizacija takšnega plesa ni lahka. Prvo dogovori z vodjem skupine o njihovih pogojih, potem pregovori za dvorano, kdo bo redar, kdo bo prodajal karte, kdo lepil plakate... V petek smo se zbrali tri ure pred plesom vsi, ki smo bili za kaj zadolženi. Pripravili smo dvorano (znosili vse stole in mize iz dvorane, po plesu pa nazaj, čeprav smo plačali 4000 ND).

Ze dobro uro pred plesom so se začeli zbirati mladi. Največji optimisti med nami nismo pričakovali takšnega navala. Redarska služba je imela ogromno dela. Tem vrlim fantom gre zahvala, da ni bilo nereda na plesu (razen, ko je fant razbil dva stola; krivca so takoj odstranili s plesišča, plačati pa je moral stola). Ob zelo dobri glasbi je plesalo okoli 800 mladih, kar je menda rekord te dvorane. Vidi se, da so glasbeniki res pravi profesionalci. Njihova glasba je bila dobro izbrana. Sprejeli so jo z navdušenjem najmlajši, malo starejši niso zaostajali za njimi. Skupina Hazard se opraviču-

je svojim poslušalcem in plesalcem, če so jih nekoliko razočarali (mislim, da jih niso), ker niso imeli svojega stalnega kitarista s seboj. Ta ima pogodbeno obveznost in ni mogel igrati. Pogrešali smo njegov »sou« in njegove pesmi, ki jih skoraj polovico poje. Namesto njega je igral Zoran Crnkovič, ki pa ni s skupino tako vigran. Skupina Hazard obljudlja, če se bomo zopet videli na plesu v jeseni, tedaj bodo prišli z novim programom. Tedaj bodo lahko igrali že vse pesmi, katere so njihovi hiti (sedaj ne smejo vseh igrati, ker imajo prepoved od gramofonske hiše, za katero snemajo).

Na koncu plesa vsi srečni. Mi, organizatorji, zaradi reda in finančnega uspeha, poslušalci in plesalci zaradi dobre muzike in da so videli svoje nove idole. Skupina, ker je bila dobra organizacija. (Rekli so, da še niso igrali v tako lepi dvorani.)

Predsedstvo KK ZSMS Prevalje je sklenilo, da jeseni povabi še kakšno kvalitetno skupino (Pankrti, Prizma, dogovore imamo že z »Vajto«).

Se vidimo na plesu?

Herman Čepelnik

S KNJIŽNE POLICE

DOMAČA DELA

Janko Pučnik, Velika knjiga o vremenu, znanstveno delo, CZ, Lj., 368 str. 490 din.

S to knjigo smo dobili Slovenci temeljito znanstveno in zgodovinsko zasnovano delo o meteorologiji. Avtorju je uspelo napisati knjigo privlačno in v poljudnem, vsakomur razumljivem jeziku.

Stanko Jež, Fran Levce, biografija v zbirki Znameniti Slovenci, PK, Lj., 256 str. 175 din.

Jež je v pričujoči knjigi premeril vso Levčevo življenjsko pot in književno delo. Biografski študiji je ob koncu dodal še obsežen kronološki pregled posameznih dogodkov za časa Levčevega življenja.

Andrej Hieng, Obnebjje metuljev, roman, MK, Lj., 446 str. 600 din.

Podobno kot v večjem delu dosedanjih besedil, predvsem odrskih, avtor tudi to pot nadaljuje svoje presenetljivo obravnavanje španskih tem. Prožno delo je kompozicijsko nadvse zahtevno zasnovano.

Tristo narodnih, miniatura izdaja, CZ, Lj., 254 str. 95 din.

Pričujočo izdajo so sprožile potrebe po primernem in ne preskopen priločniku za številne ljubitelje petja, ki zvečina pač poznajo melodijo, v zadregi pa so zastran besedila pesmi. S to izdajo pa bo tudi tem zadoščeno.

PREVODI

Dragan Stefanovič, Poljsko poetje 1980, pričevanje, CZ, Lj., 214 str. 120 din.

Tekst je avtorjeva osebna interpretacija vzrokov in posledic dogodkov in okoliščin, ki so zamajali poljsko družbeno življenje. Podoba o Poljski l. 1980 je celovita, nazorna, dovolj temeljita in ne le aktualna, pač pa tudi delo, ki sili k razmišljanju.

Sebastian Haffner, Hitler, biografska študija, DZS, Lj., 176 str. 380 din.

Avtor v kratki in zgoščeni obliki razlaga temeljne značilnosti Hitlerjeve osebe in njegove miselnosti. Hitlerjev fenomen osvetljuje z najrazličnejših plati. Obdelal je njegovo delovanje, uspehe, zmote, napake in zločine.

Dorothy Gies McGuigan, Meternich in vojvodinja, roman, CZ, Lj.

Zgodovinski viri so avtorici omogočili, da je napisala zanimivo, napeto in verodostojno delo. Roman je ljubzenska zgodba z zgodovinskimi ozadjem. Intimni opisi, prežeti s pomembnimi dogodki, dajejo delu tisti čar, kakršnega ima zasebno življenje v viharjih tokovih zgodovine.

Oriana Fallaci, Neki človek, roman, MK, Lj., 616 str. 750 din.

Pričujoče delo je doslej najbolj intimen in pretresljiv zapis Oriane Fallaci. V njem je namreč postavila spomenik prijatelju Aleksandru Panagulisu, poslancu liberalne stranke v grškem parlamentu, ki je leta 1976 v sumljivih okoliščinah umrl v prometni nesreči.

(Po Knjigi '81)

Lovci LD »Prežihovo« Kotlje, prvaki pomladanskega strelskega tekmovanja na glinaste golobe. Največ jih je sestrelil Marjan Zdovc, ključavničar v TOZD SGV

KOROŠKI
KINEMATOGRAFI
V AVGUSTU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem, Dravograd in Slovenj Gradec bodo predvidoma predvajali v avgustu naslednje filme:

LJUBEZENSKA ZGODBA NA LE-DU, ameriška ljubzenska drama — do 9. 8.

DVA SUPER RAZBOJNIKA, ameriški vestern — do 12. 8.

OSTER FANT, angleški glasbeni film — 1. do 16. 8.

MOZ Z BOGARTOVIM OBRAZOM, ameriška kriminalna — 1. do 16. 8.

NACIONALNI LOV, španska satira — 4. do 17. 8.

TOM IN JERRY, ameriška risanka — 15. do 30. 8.

ZAPELJEVANJE, italijanska barvna ljubzenska drama — 5. do 23. 8.

ROLER BUGI, ameriški glasbeni film — 8. do 23. 8.

ZADEVA ODESA, angleški vohunski film — 8. do 25. 8.

PETI MUSKETIR, ameriški pustolovski spektakel — 12. do 24. 8.

HOLLYWOOD ALI PROPAD, ameriška komedija — 12. do 30. 8.

SILVIJA V CARSTVU STRASTI, nemška erotična komedija — 13. do 26. 8.

SHERLOCK HOLMES IN JACK RAZPARAC, kanadska kriminalna — 15. do 30. 8.

HOTEL DRAKULA, nemška grozljivka — 19. 8. do 6. 9.

SPECIALNI ODRED, ruski vojni film — 20. 8. do 1. 9.

AERODROM 88 CONCORDE, ameriški pustolovski film — 20. 8. do 1. 9.

SAG ALI PO SLEDI HČERKE, japonska kriminalna — 20. 8. do 6. 9.

DAMA IN NJENA NEČAKINJA, nemška erotična komedija — 25. 8. do 6. 9.

VELIKI ROP ZLATEGA VLAKA — angleška pustolovska komedija — 27. 8. do 9. 9.

ZGEČKLJIVE ZGODBE, nemška komedija — 27. 8. do 9. 9.

KAKO IZGUBITI ŽENO IN NAJTI LJUBICO, italijanska komedija — 28. 8. do 7. 9.

DELO DRUŠTVA
UPOKOJENCEV RAVNE

PODROČNO TEKMOVANJE

Zveza društev upokojencev Ljubljana je organizirala peto področno športno tekmovanje v 13 področjih Slovenije. Za naše področje je Društvo upokojencev Ravne prevzelo organizacijo v streljanju z zračno puško. To tekmovanje je bilo v Domu telesne kulture na Ravnah 26. maja 1981. Od 14 povabljenih društev so se ga žal udeležila le tri. Zmagala

je ekipa DU Ravne s 509, druga je bila ekipa iz Črne na Koroškem s 417 in tretja ekipa iz Staroga trga pri Slovenj Gradcu z 245 krogi.

Tekmovanje v kegljanju (borbene igre) je organiziralo DU Prevalje in je bilo 30. maja 1981 na Prevaljah. Nastopile so štiri ekipe. Zmagala je ekipa DU Ravne s 442, druga je bila ekipa iz Slovenj Gradca s 387, tretja ekipa iz Mežice s 377 in četrti domačini s 373 podrtimi keglji.

Zmagovalna ekipa v streljanju in kegljanju je DU Ravne, ki ima pravico nastopiti na republiškem tekmovanju, ki bo v Laškem in Postojni.

IZLET V BELO KRAJINO

Društvo upokojencev Ravne je 4. junija 1981 priredilo enodnevni izlet z avtobusom v Belo krajino.

Najprej so si upokojenci ogledali postojanko Urh pri Ljubljani. Grozodejstva, ki so se tu dogajala, je v kratkih besedah opisal tamkajšnji vodič. Žal si nismo mogli ogledati notranjosti cerkve, ki je urejena kot muzej, ker jo tačas obnavljajo.

Pot smo nadaljevali prek Grosuplja, Zagradca, Žužemberga, Dvora v Dolenjske Toplice, kjer smo se za nekaj časa tudi ustavili. Zatem smo si ogledali bazo 20. Nato smo se odpeljali v Črnomelj, kjer smo se ustavili ter si ogledali mesto. Na poti proti Metliki smo se za kratek čas ustavili v Gradcu, na kar smo se vračali prek Novega mesta, Zidanega mosta do Velenja, kjer smo se še zadnjič ta dan ustavili v gostišču DU Velenje.

Kljub vročini med vožnjo pa smo se vsi polni novih vtisov v večernih urah zadovoljni vrnili domov.

Ervin Wlodyga

ZAHVALA

Vsem, ki ste naši dragi mami, ženi in babici Jožici Radušnik darovali cvetje, se z besedami, pesmijo in godbo poslovili od nje, jo v tolikem številu pospremili na zadnji poti, iskrena hvala.

Mož Tone in hčerka Nevenka z družino

REKREACIJA IN ŠPORT

ŽE PRVI SPOMINI NA MORJE, SONCE IN SOL

O letovanju v Portorožu vse najlepše

Nekateri so se z morja že vrnili za stroje in pisalne mize. Kako je bilo, smo jih spraševali, samo tiste, ki so letovali v našem portoroškem počitniškem domu.

Vsi so rekli, da so bili zelo zadovoljni.

Najprej nekaj besed in misli ravnatelj družbenega standarda tov. Saterja o pripravah na letošnje letovanje in o novostih v portoroškem domu.

»Za letošnje letovanje smo se v železarni bolj pripravili kot prejšnja leta. Predvsem moramo vnaprej podariti zelo pomembno dejstvo, da smo s skupnimi prizadevanji in razumevanjem letos letovanje razpisali po zelo ugodnih cenah, kar bi morali predvsem tisti, ki tako letujejo, res upoštevati. Drugi pomembni novosti sta razširjanje počitniških kapacitet okrog počitniških domov in pa večja ponudba kot lani (letos tudi Rab, Crikvenica, Omišalj).

— je drugačen kot prejšnja leta pa tudi zajtrk je malo močnejši.

To so v glavnem vse pomembnejše novosti, ki smo jih načrtovali in tudi uvedli v letošnji sezoni, vse z namenom, da bi naši delavci kar najbolje letovali v svojem počitniškem domu.

Ko to pišemo, so za nami šele prve tri izmene (od skupaj devetih) in prve naše ugotovitve še ne morejo biti celovite, sploh pa ne dokončne. Pa vendar: kljub najboljši volji (da o veljavnosti medsebojnih pogodb sploh ne govorimo) se je takoj na začetku zataknilo pri zasebniku v bližini doma, s katerim imamo tudi že drugo leto pogodbo o zakupu ležišča (kar je za nas zelo ugodno), ker niso bile vse sobe tako pripravljene, kot bi morale biti in kot danes so. Z velikim prizadevanjem še sedaj rešujemo vprašanje kadra v kuhinji (tri delavke iz okolice Portoroža, ki so vrsto let delale v kuhinji, so se letos stalno zaposlile drugod), pa tudi tega si ni

okrog Abrahama celo preobilna, postrežba v redu; celo vreme ni preveč nagajalo.

Albin Vauče iz strojev in delov je bil tudi z vsem zadovoljen. So sicer še nekatere pomanjkljivosti v sobah, toda v upanju na novi dom gre.

Hubert Vetter, RPT, meni, da je bilo vse v redu. Škoda se mu je zdelo le, ker vsi športni rekviziti še niso bili pripravljene (motorni čolni še niso bili registrirani), pač zato, ker je bila to prva izmena.

Franc Gornik, projektivno-izvajalni inženiring, »V Portorožu nisem bil že deset let, ker sem se ga nekako izogibal. Zdaj pa sva z ženo ugotovila, da je tudi tukaj zelo v redu. Hrana je bila dobra, za rekreacijo je bilo poskrbljeno: igrali smo odbojko, namizni tenis, streljali smo. Bil sem zelo presenečen. Res, kaj bi človek hodil okrog po drugih letoviščih, ko je pa tu v redu. Odlično. Se to: škoda, da v ta dom nismo še več vlagali, in sreča, da so pred leti zmagali trezni in pametni, da doma nismo prodali.«

Vladimir Vališer, delovna skupnost kadrovske-spolniške zadeve, je bil prav tako z vsem zadovoljen: s postrežbo, s hrano, z vodstvom. Tudi čez športno življenje nima kaj reči, škoda se mu zdi le, ker ni bilo urejeno kegljišče.

Naše prve »lastovke« govori o dopustniškem življenju v Portorožu torej vse najlepše. Sicer sezone še daleč ni konec, in so to samo vtisi manjšine, močne, vabljive in razveseljive pa so le same pohvalne besede.

H. Merkač

NEKAJ IZ TRO

Sredi maja smo se zbrali že na tradicionalnem pikniku OOS TRO, ki je bil na igrišču nad Sentanelom. Letos je treba organizatorje zelo pohvaliti, saj so nam v prvi vrsti priskrbeli zelo lepo sončno vreme. Ni nas gredo le sonce, ampak tudi lepa in glasna glasba, ki se je nepretrgano vila iz zvočnikov, tja do večera, ko nas je pregnala osvežilna ploha.

Zbralo se nas je čez 150 sodelavcev, nekateri smo prišli kar s celimi družinami. Povabili smo tudi delavce iz Varvarina, ki so bili pri nas na praksi.

Sportna tekmovanja, pri katerih naj ne bi bil važen rezultat, so bila zelo napeta. Pomerili smo se v streljanju z rračno puško in pištolo, v nošenju polnih kozarcev vode (pa ni zmagal noben natakari!), v vlečenju vrvi (tu pa so bili nepremagljivi tisti vedno predebeli). Brez nogometa ne gre, tudi naš piknik ni bil izjema (zmagala je ekipa uprave pred mehanično in ekipo iz Varvarina).

Piknik je v celoti zelo uspel, kar nam zagotavlja, da se naslednje leto zopet vidimo.

V juniju pa je OOS organizirala športno srečanje med orodjarno iz Gorenja Velenje, delavci iz Varvarina in dvema ekipama iz našega tozda. 50 se nas je zbralo, kje drugje kot na igrišču nad Sentanelom. Pomerili smo se v vlečenju vrvi, streljanju in nogometu. Tokrat so se zelo izkazali gostje, saj so nas domačine premagovali kot za stavo. Le pri vleki vrvi je zmaga naša druga ekipa. Skupno je zmaga orodjarna iz Gorenja, drugi so bili Varvarinci, tretja druga ekipa TRO, zadnja pa prva ekipa TRO.

Tekmovanje je bilo zelo športno in prijateljsko. Želimo, da bi srečanje z Gorenjem postalo tradicionalno.

To je nekaj novic iz tozda TRO. V jeseni pa OOS pripravlja izlet. Delavci se še moramo dogovoriti, kam bi radi šli. Na svidenje, vidimo se na izletu!
H. C.

GASILCI VETERANI PONOVO USPEŠNI

Gasilci veterani industrijskega gasilskega društva Ravne so se 27. 6. 1981 udeležili (sodelovali so v vaji s hidranti in v raznoternostih) področnega tekmovanja v Radljah ter zasedli prvo mesto.

Naslednjega dne pa so se udeležili srečanja oziroma tekmovanja v Smokuču pri Begunjah ter tudi med štiri ekipami dosegli prvo mesto. Gasilci — tekmovalci, ki nastopajo na teh tekmovanjih, so vsi stari nad 60 let. Za doseženo prvo mesto so prejeli lep pokal.
E. Woldyga

PLAVANJE

Plavalci so letos zaradi septembrskega evropskega prvenstva pohiteli z republiškim prvenstvom. Za člane in mladince je bilo 11. in 12. 7. v Radovljici, za pionirje A (10–12 let) pa v Kranju. Najimunitnejši dosežek je bil državni absolutni rekord naše Andreje Cesnik — 1:08,65 na 100 m hrbtno, Fužinarjevi plavalci pa so v posameznih disciplinah nabrali precej medalj.

Pri članih je bil Miran Kos prvi na 100 in 200 m hrbtno, tretji pa na 200 m mešano in 200 m prsno. Vočko je bil drugi na 200 m in tretji na 100 m delfin. Cesnikova je bila prva na 100 m hrbtno in 100 m kravl in druga na 200 m hrbtno. Marta Kos je bila tretja na 100 m hrbtno. Zenska štafeta Fužinarja je bila druga na 4 × 100 m kravl in tretja na 4 × 100 m mešano.

Pri mladincih je bil Ambrož prvi na 100 in 200 m hrbtno, Marta Kos prva na 100 m delfin ter druga na 100 m kravl. Cesnikova je bila druga na 200 m mešano in 200 m kravl.

Pri pionirjih A je bil Pesjak tretji na 200 m prsno, Matteredorferjeva druga na 100 m delfin in 100 m hrbtno, tretja pa na 400 m mešano, 200 m hrbtno in 200 m mešano. Pešlova je bila tretja na 100 m prsno.

ALPINISTIČNE NOVICE

V soboto, 4. 7. 1981, sta navezi Irena Komprej — Janez Štornik in Igor Ježovnik — Stanko Mihev preplezala Hudičev steber v Prisojniku. Steber je v spodnjem delu kručljiv s težavnimi mesti, v zgornjem delu pa kompaktna skala z lepo plezarijo. Izhod iz stene plezamo skozi dimnik (to je razpoka v obliki rova) na rob stene.

Isto soboto so prav tako plezali v ostenju Raduhe. Plate je preplezala naveza Vojko Kaker in Branko Vezonik, potem pa še Originalno (kamin pri Durcah) Vojko Kaker, Branko Vezonik in Andrej Gradišnik (vsi AO Ravne). Stanetovo smer pa Dušan Planinc kar sam.

V nedeljo, 5. 7., smer ZZ Dušan Planinc (AO Šmarna gora), Vojko Kaker in Zdravko Mežnar, Mihovo smer Branko Vezonik, Sašo Prosojnik (AO Slovenj Gradec) in Andrej Gradišnik ter Vetne police navzdol.

Naslednjo soboto, 11. 7., sta navezi Irena Komprej, Vladimir Janet in Igor Ježovnik, Stanko Mihev preplezali spominsko smer Iva Reje v severnem ostenju Ojstrice nad Klemenčevovo jama. Prav tako sta v Ojstrici Rok Kolar (AO Prevalje) in Stane Belak preplezala desno smer. S. M.

PREGOVORI IN REKI NA SLOVENSKEM

Tuje peči so mrzle.

Tuji koti so ozki, tuje klopi trde.

Zemlja nam odvzame vse nadloge.

Na vsem svetu vse dobiš.

Ako je večji praznik, huje okrog rohani sovražnik.

Fotografije za to številko so prispevali: F. Rotar, Z. Strgar, kadrovska služba in oddelek za informiranje.

Na trimskem pohodu v Portorožu

O vsem bomo še govorili in pisali, ko bodo na razpolago analize, koliko in kako smo letovali, zato mogoče tokrat malo več (vse tudi šele po sezoni) o počitniškem letovanju v našem domu v Portorožu.

Kuhinjo smo že pred začetkom sezone sanirali. Taka, kot je sedaj, nam lahko služi še lepo število let (in nam tudi bo). Podaljšanje strehe in ureditev terase pred domom sta drugi tovrstni novosti, saj imamo sedaj na prostem, in vendar pod streho, kar kakih 150 restavracijskih sedežev. Poskrbeli smo tudi za večjo izbiro rekreacije v vodi. Štiri deske za jadranje in dva nova čolna bi morali obogatiti naš že tako strokovno vodeni rekreativni program. Naši delavci in delavke skrbijo tudi za večji red in čistočo na plaži, v vrtu in v sobah, izboljšali pa smo še kader v kuhinji. Tudi sprejem gostov — naših delavcev

smo mislili, da se bodo vse štiri deske za jadranje tako hitro pokvarile. Težko razumemo tudi to, da kljub izrednim pogojem (brezplačno letovanje, polovica izredno plačanega dopusta) v I. izmeni ni letovalo več delavcev.

Za začetek toliko (o nepravočasnih odjavah, ki delajo samo zmešnjavo, mogoče drugič), prav pa je, da letovanje v Portorožu ocenijo naši delavci, ki so bili gostje v našem počitniškem domu. Prav bo tudi, če bo ta ocena objektivna, saj je bilo v predpripravi in tudi še danes pri vsakdanjem delu v domu vložena velika truda, kar bi se na vsak način tudi moralo poznati.

In vtisi naših delavcev?

Lojzka Mihelač iz komerciale lahko o letovanju v Portorožu reče vse najlepše. Hrana je bila »I as«, za leta

Plavalni tečaj prve izmene v Portorožu

Izdaja delavski svet Zvezarne Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka